

Historie rodu
JEŽKŮ
původem z Bechlína

Motto:

*Co máme a známe, úplně zmizí,
pokud to nedáme jiným.*

Ing. Zdeněk Šedivý

Místo úvodu

Po genealogickém průzkumu rodů Ježků začínám s líčením jejich osudů. Vždy, když se pouštím do nového bádání, narazím na nějaké překvapení. Většinou jsem překvapen místem, odkud rodina pochází. Přestože poměrně dobře znám východní Čechy, byl jsem v případě rodu Kábrtů překvapen existencí vesničky Lhota u Nahořan, která je od sedmdesátých let 20. století poblíž vodní nádrže Rozkoš, nedaleko Nového Města nad Metují. Často jsem jezdil a jezdím okolo, ale to místo jsem prostě neznal. Obdobné to bylo i v případě rodu Šedivých. Kde je Lanžov u Dvora Králové nad Labem jsem věděl, ale protože je mimo hlavní tahy, byl jsem tam v životě jenom párkrát. Tím největším překvapením pro mě bylo, že Šediví pocházejí z malé vesničky Sedlec u Lanžova, o jejíž existenci jsem neměl ani potuchy.

V případě Ježků jsem téměř se stoprocentní jistotou počítal, že se budu pohybovat proti toku času neustále v krajině okolo bájně hory Říp. To se mi opravdu potvrdilo, Ježkovi žili po generace v Bechlíně. Jedno malé překvapení mne přece jenom čekalo. V SOA Litoměřice neměli matriky Bechlína zhruba od roku 1780 nazpátek, a na můj dotaz mi odpověděli, že je nemají k dispozici. Protože se tonoucí stěbla chytá, brouzдал jsem na internetu a našel stránky <http://podripskagenealogie.euweb.cz>. Tyto stránky založil mě neznámý Martin Pech, kterému tímto děkuji. Navedl mne totiž na to, že matriky z Bechlína jsou uloženy také v SOA Praha.

A zde jsem našel to první malé překvapení. Všechny svatby a křty Ježků se odehrávaly v krásném kostele Stětí svatého Jana Křtitele ve Vlíněvsi. O existenci Vlíněvsi jsem neměl ani potuchy, přestože jsem pod Řípem 13 let bydlel. Přitom se Vlíněves nachází se na břehu Labe, hned za písáky (na mapě označené jako Baraba), kam jsme se v létě jezdili koupat a kam jsme po Vánocích vypustili kapra, který dostal milost.

Druhým překvapením byl pro mne fakt, co všechno se v minulých staletích odehrávalo v krajině pod bájným Řípem. Nějak mně to nešlo dohromady s krásnou, idylickou a úrodnou krajinou. Při sepisování historie mých předků jsem se pohyboval v podhorském kraji, kde byla vždy těžší obživa. Nějak podvědomě jsem si myslel, že v kraji pod Řípem lidé žili více spokojeně. Jaké bylo mé překvapení, že tomu tak nebylo. Kromě třicetileté války a jejich důsledků to byl i útisk ze strany vrchnosti, který byl příčinou selských rebelií. Dá se říci, že čím byla země úrodnější, tím víc z poddaných chtěly vrchnosti vyždímat. Ale nejenom to, v průběhu staletí Podřipsko navštívily i epidemie moru, cholery a neúroda, spojená s hladomorem. S nadsázkou jsem si říkal, že neštěstí opravdu nechodí po horách, ale po lidech.

A nyní tedy můžeme přijít k historii rodiny Ježků. Jak jsem již uvedl, budeme se pohybovat v čase, ale v prostoru pouze na Podřipsku. Do roku 1848 Podřipsko zahrnovalo zejména panství Roudnice nad Labem, Dolní Beřkovice, Horní Beřkovice a část panství Mělník.

Historie rodu Ježků

Bechlín

Původ názvu obce Bechlín je odvozován buď od německého Bächlein (potůček), který obcí protékal. Dalším je pak souvislost s vojvodou Bechem. V roce 805 totiž vtrhly do Čech vojenské oddíly franského krále Karla Velikého a postoupily až za dnešní Mělník. V okolí Roudnice nad Labem se střetly s malým oddílem Čechů a jejich vůdce Becha zabily.

Myslím si, že stojí za to citovat z Palackého dějin národa českého v Čechách a na Moravě: „Střední vojsko, císařovicem vedené, bavilo se dlouho neprospěšným dobýváním Kadaně. Mezitím když i ostatní dva zástupové od jihu i od severu přitáhli, všecka ta nesčíslná vojska spojila se konečně v těch prostraninách, kdež nyní Žatecko, Litoměřicko i Rakovnicko se stýkají. Čechové zdá se, že o pohromě na vlast jejich se valící pozdě teprv se dověděli; byliť zajisté k odporu proti tak náramné síle nepřipraveni. Pročez nepouštěvše se do válčení v širém poli, alebrž do lesů, hor a hradů sebe i své všecko ukryvše, činili drobnými toliko pŭtkami ze zásek svých nepřátelům nesnáze. V takovýchto pŭtkách zabit jest hrdinný Bech, vojevoda český. Hlukové však nepřátelští, pobyvše čtyřicet dní v Čechách, nedovedli tu ničeho, ledaže poplenili zemi široko daleko mečem i ohněm. Posléze, buďže pro samý toliko nedostatek potrav a obroků v zemi déle obstáti nemohli, buďže i prudčejší Čechů zevšad na ně dorážení nebezpečím hrozilo, vrátili se bez vítězství opět, národu českého nepokořivše. Neb jakkoli snažni byli tehdejší spisovatelé ve zvelebování činů Karlových, neoznámil přece žádný z nich, že by knížata čeští císaři byli se poddali aneb ku poplatnosti se zavázali.“

Dávám samozřejmě přednost původu názvu od vojvody Becha. Ten úryvek z knihy však cituji i z jiných důvodů:

- *jak Češi chytře dovedli čelit nepřátelské přesile,*
- *jak nepřátelé zemi plenili, ale nepokořili.*

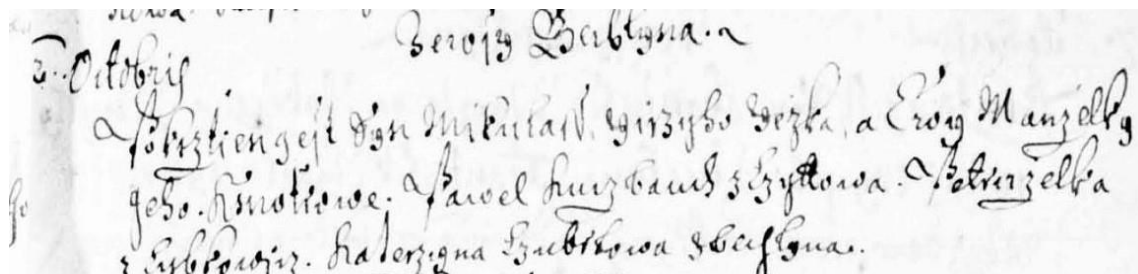
Bechlín patřil vždy pod panství dolnobeřkovické. Od roku 1597 bylo toto panství majetkem rodu Belviců. Pro účast na stavovském povstání v letech 1618–20 byl Belvicům všechen majetek v roce 1622 zkonfiskován, panství bylo poté výhodně prodáno Polyxeně Pernštejské z Lobkovic, která se kromě jiného Habsburkům zavděčila i tím, že poskytla pomoc a úkryt svrženým místodržitelům, Martinicovi a Slavatovi. Od roku 1627 zde tedy vládli Lobkovicové, zprvu ze svého roudnického sídla, od doby Josefa Lobkovice (1803–75), který založil novou větev lobkovického rodu zvanou dolnobeřkovickou, pak ze zámku v Dolních Beřkovicích. Je to stará, stále se opakující se historie. Po třicetileté válce Habsburkové rozdávali či lacino prodávali panství „loajální“ šlechticům, tu i cizozemským.

Následky třicetileté války byly pociťovány v celé zemi, nejvíce však tam, kudy táhla vojska. Z dochovaných historických pramenů je patrné, že nebyl prakticky rozdíl mezi „přátelskou“ a „nepřátelskou“ armádou“, plenili a loupili všichni. V důsledku hladomoru a nemocí zemřela nejméně jedna třetina obyvatelstva českých zemí, zanikly celé vesnice. V té době dochází k úpadku zemědělství v důsledku nedostatku pracovních sil, poklesem procházejí i řemesla a vyliďňují se i města. Současně s rekatolizací je utužováno nevolnictví.

Pro ilustraci, jak válka v letech 1618–1648 doléhala na kraj, o kterém začínáme vyprávět, vyjímáme z dopisu českých místodržících císaři Ferdinandu III., který je datován ze dne 22. června. „Nepřítel opanoval nejen celé pravé Polabí, ale i větší část Žateckého a Slánského kraje a olupuje tamní obyvatelstvo o jeho majetek. Lidé v ostatních krajích nejsou na tom o nic lépe, neboť císařská soldateska si tam vede právě tak. Za takových okolností poddaní prchají a jest otázka, jak ti, kteří zůstali doma, dostanou sklizeň pod střechu, když nemají potahů. Letošní žeň bude ostatně nevalná, ještě mnoho polí zůstalo neobděláno, mnoho obilí bylo vojskem zničeno a nutným důsledkem všeho toho bude hlad a mor, který se již počíná v rozličných místech ukazovat. Místodržící se těšili, že císařská armáda vytrhne po příchodu Hatzfeldova pomocného sboru proti nepříteli a vypudí jej ze země, nyní se však dovídají, že není dost silná, aby mu mohla čelit. Švédové, kteří jsou daleko silnější, dostávají denně posily a všude se opevňují a shromažďují zásoby, takže jest obava, aby se nezmocnili celé země. Poněvadž bez pěchoty nelze proti nim nic úspěšného podniknout, místodržící prosí co nejnaléhavěji, aby sem byla co nejrychleji vyslána infanterie od Piccolominiho armády a pokud by snad nemohla dorazit včas, aby si císař vyžádal pěchotu od kurfiřta bavorského, jenž jí má značný počet na českých hranicích.“

Jiří Ježek (1634-1714) a Eva Ježková (1648-1704)

Prvními známými osobami, alespoň podle jména, jsou Jiří Ježek a jeho manželka Eva, chtělo by se říci pramáti Eva, protože neznáme ani její jméno za svobodna. Tomuto manželskému páru se v Bechlíně dne 2. října 1678 narodil syn Mikuláš. Zde je tento první matriční zápis.

Asi bude lepší ho doslova ocitovat: Ze vsy Bechlyna, 2 Octobris, Pokrztien gest syn Mikulass, Jirzyka Ježka a Ewy, manželky geho. Kmotrowe Pavel Kurzbauch z Czytowa. Peterželka z Lybkowicz. Katerzyna Czubrtowa s Bechlyna a pro jistotu ještě jednou v současné češtině: Ze vsi Bechlína, 2. října, pokřtěn jest syn Mikuláš, Jiříka Ježka a Evy, manželky jeho. Kmotrové Pavel Kurzbauch z Čítova, Petrželka z Libkovic, Kateřina Čubrtová z Bechlína. Ano opravdu Čubrtová. Dnes je nositelů jména Čubrt, Čubrtová celkem osm, z toho sedm v lovosickém regionu. Mikuláš byl třetím potomkem v pořadí, celkem se Jiřímu a Evě narodilo v letech 1673 až 1692 osm dětí.

Mikuláš Ježek se nenarodil do klidné doby, hned v dubnu roku 1680 postupně v celém Slánském kraji začínaly selské rebelie. Jak k nim došlo? Utlačování poddaní nejdříve sepisovali petice císaři. Leopold I. se peticemi zabýval již v únoru 1680. Nejdříve však nařídil odzbrojení vzbouřených sedláků. Když pak 22. března vydává patent, který má problémy odstranit, dochází pouze ke zvýšení napětí. Patentem císař přenáší pravomoc k řešení stížností na krajské hejtmany a zároveň prohlašuje všechna dřívější privilegia, která nebyla v době rebelií potvrzená, za neplatná. Tím se šlechtě dostává do rukou dokument, který jí umožňuje ničím neomezený útisk. Odvolávky na staré urbáře a tradice se tím totiž staly pro sedláky bezpředmětné.

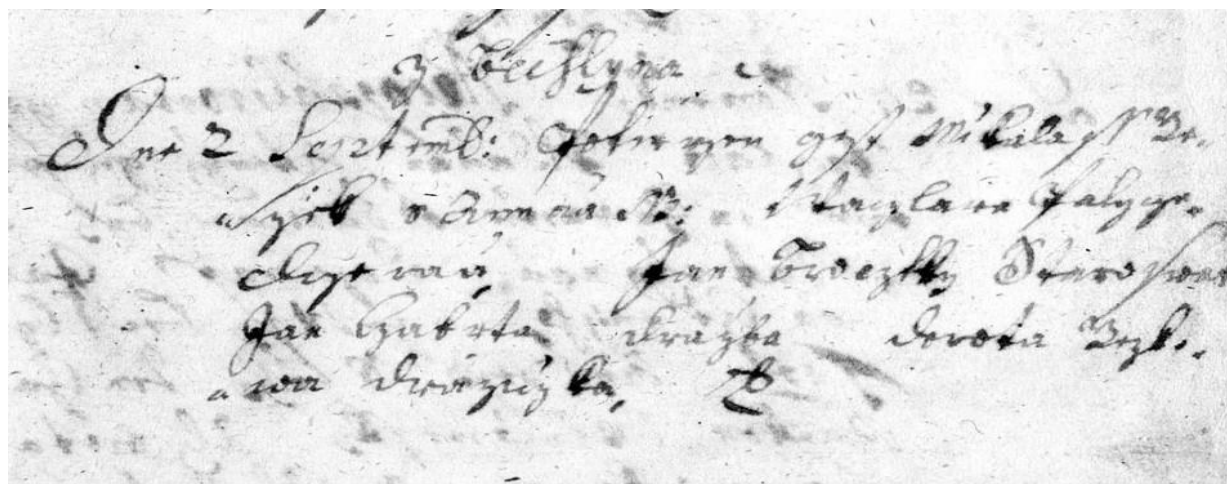
Selské rebelie byly nejdříve potlačeny vojskem. Poté se Roudnice nad Labem stala svědkem poprav. Pro výstrahu bylo pověšeno 5 vůdců povstání. Dne 12. dubna také zahájila v Roudnici své vyšetřování císařská komise, která sem přijela o pouhý den dříve. Komise nezahálela a nechala svolat poddané ze všech rebelujících lobkovických panství v dané oblasti. Byli přítomni i zástupci z roudnického a dolnobeřkovického panství. Byl jim mimo jiné přečten císařský patent, proveden zápis přítomných i soupis nepřítomných. Poté přítomní slíbili poslušnost podáním ruky.

Ale vraťme se k rodině Ježkových. Jiří Ježek 21. 5. 1689 kupuje chalupu po zesnulém Jiřím Panuškově za celkovou sumu 312 zlatých a přebírá i závazky vůči jeho dědicům a vyplácí je až do své smrti v roce 1714. V této chalupě, která později dostala dnešní č.p. 45, umírá jeho žena Eva Ježková dne 2. listopadu 1704, ve svých

šestapadesáti letech. Její manžel Jiří ji na věčnost následuje až po necelých deseti letech, dne 5. května 1714. To mu bylo 80 let. Příčinu úmrtí neznáme, tehdy se ještě ani laickým odhadem faráře nezapisovala. Ale víme, že v letech 1713 až 1714 proběhla krajem velká morová epidemie. Možná i on byl její obětí a pokud ano, mohl se dožít ještě vyššího věku.

Mikuláš Ježek (1678-1757) a Anna, rozená Palicová (1679-1763)

Narození Mikuláše jsme zdokumentovali na předchozí stránce. Jeho svatba se konala 2. září 1704, tedy dva měsíce před úmrtím jeho matky Evy. Mikuláš si za ženu bere Annu Palicovou, dceru Václava Palice, narozenou 1. července 1679 v Bechlíně. Jméno Palic mě samozřejmě zaujalo, je to příjmení z regionu, v dnešní době na Roudnicku žije 7 mužů a 13 žen s tímto příjmením. Zajímavé je i uvedení starosvata, což byl organizátor svatby, družby (neboli mládence) a družičky, kterou byla Mikulášova mladší sestra Dorota.

V době sňatku již byla Anna v šestém měsíci těhotenství a 9. prosince 1704 se narodila dcera Kateřina. Druhorozený Matěj se narodil 10. února 1707 a přímý předek Václav dne 7. července 1709. Do rodiny poté postupně přibýly ještě tři děti.

Po smrti svého otce Jiřího se dědicem v roce 1714 chalupy stává Mikuláš a doplácí zbytek závazku vůči dědicům Jiřího Panušky. Chalupu kupuje samozřejmě s povinností vyplácet dědické podíly svým sourozencům, popřípadě jejich potomkům. Proč to uvádím? Abychom si uvědomili, že i dnes, kdy jsou lidé zdánlivě svobodní je hypotéka uvrhuje do poddanství. V chalupě žili ještě dlouho, jak bylo vždy v rodině Ježků obvyklé.

A jak žili? Určitě i jich se dotýkaly události té doby. Od roku 1742 trpěla velká část území Čech, včetně Roudnicka, nájezdy vojsk pruského krále Friedricha II., který se snaží tyto části Čech získat pod svou správu. A znovu v tomto střetu mezi vojsky krále Friedricha II. a vojsky císařovny Marie Terezie na českém území trpí nejvíce obyvatelé venkova. Nejen, že jsou mladí muži povoláváni do císařské

armády, obě vojska berou veškeré obilí i dobytek. Zlá doba však přináší jednu skutečnost. V důsledku nedostatku obilí se začíná pěstovat více brambor a zvyšuje se jejich konzumace na vesnicích. Do doby prusko - rakouských válek byly pojídány jen na stolech šlechticů a pánů.

Ale ta země oplývající mlékem a strdím se daleko více hodila k pěstování obilí, sladovnického ječmene, chmelu, vinné révy a ovoce. Na mapách stabilního katastru Bechlína a dalších obcí lobkovického panství jsou vyznačeny kromě „obyčejné“ orné půdy i značné plochy vinic, chmelnic a ovocných sadů. Vždyť Lobkovické zámecké, vinařství vyrábí víno více jak 400 let a Lobkovický vrchnostenský pivovar byl vybudován v letech 1671 až 1676.

Mikuláš Ježek umírá 9. května 1757 ve věku 78 let, vdova Anna Ježková pak 22. prosince 1763 ve věku 84 let.

Václav Ježek (1709-1779) a Anna Brodská (1711-1783)

Václav Ježek, narozený 7.7.1709 (nejsem numerolog, ale těch šťastných sedmiček je docela dost) si za ženu bere Annu Brodskou z Bechlína, narozenou 5. 7. 1711. Svatba se konala 13. listopadu 1729 v nám již známém kostele ve Vlíněvsi. Václavovi bylo dvacet let, Anně osmnáct. Prvorozený syn Václav se jim narodil čtyři měsíce po svatbě, 12. března 1730. V roce 1735 se jim narodila dcera Ludmila, v roce 1738 Kateřina, ta však ve věku necelého roku umírá. V roce 1742 pak Kateřina, druhá toho jména a 15. srpna 1744 přímý předek Tomáš. V roce 1748 se jim pak narodilo dítě, u kterého není uvedeno pohlaví ani jméno, protože ihned po porodu umírá. Útěchou pro rodiče jistě bylo, že se nejednalo o nekřtěňátko, ale že ho pokřtila zkušená porodní bába, která pro tento úkon měla od farního úřadu oprávnění.

Kde žili? Není to jednoduché určit, protože popisná čísla se začala užívat na základě nařízení Marie Terezie až od roku 1771. Přesto však lze dovodit, kde Ježkovi přinejmenším od roku 1688 žili. Byl to grunt č. p. 45, jehož majitelem byl až do roku 1714 Jiří Ježek, poté jeho syn Mikuláš, a to až do roku 1749. V tomto roce se stává majitelem gruntu nejstarší syn Mikuláše a bratr Václava, Matěj Ježek. Pravděpodobně v tomtéž roce si Václav na pozemku gruntu č. 45 postavil podružskou chaloupku č.p. 24. Tak tedy tolik k otázce, kde žili.

A jak žili? Pravděpodobně až do roku 1771 poměrně spokojeně. Hospodář Matěj, stejně jako jeho otec Mikuláš a děda Jiří byli zajisté respektovanými sousedy bechlínskými. Vždyť například na svatbě Matěje byli za svědky František Stožický, učitel z Počápel a Václav Schinfeldt, syn Matěje Schinfeldta, šafáře z Bechlína.

Zlom nastal až v uvedeném roce 1771. Jejich, pravděpodobně spokojený život se řízením osudu stal minulostí v letech 1771 a 1772. Nebyli v tom sami. Tehdy došlo v českých zemích k události, která je pro dnešní společnost téměř nepředstavitelná. Vlivem nadměrných srážek došlo k velké neúrodě a následný hladomor zahubil 400 tisíc lidí v Čechách a víc než 80 tisíc osob na Moravě a ve Slezsku. O rozměrech katastrofy vypovídá i to, že české země měly před vypuknutím hladomoru více jak 4 milióny obyvatel. Poslední hladomor tedy sprovodil v letech 1771 až 1772 ze světa až 12 procent obyvatel českých zemí. Prvotní příčina tohoto hladomoru nebyla v nedostatku dešťových srážek, ale naopak v jejich nadbytku. Podle dobových záznamů bylo neobyčejně vlhké celé desetiletí, které hladomoru předcházelo. Vlhké počasí se projevilo na sklizni obilí a píce podprůměrnými výnosy. Zima roku 1769 byla mírná a vlhká, sníh napadl až koncem března 1770 a způsobil značné škody na již zasetých obilovinách. V létě přišly lijáky a povodně. Obilí na zatopených polích hnulo. Ceny obilí po žních roku 1771 dosáhly závratné výše. Následoval zákaz vývozu obilí z českých zemí a začal jeho dovoz z Uher a Banátu, což je část dnešního Rumunska. Katastrofě v podobě krutého hladomoru se již zabránit nepodařilo. Lidé umírali po tisících. Doboví kronikáři hovoří o hřbitovech, které nestačily pojímat mrtvé. Zemřelí byli často ukládáni do masových hrobů, aniž by byla známa jejich jména. Lidé jedli otruby, kořínky, stromovou kůru, chleba pekli z pilin a přidávali do něj kousky zelí. Neváhali pozřít maso ze psů a koček ani z uhynulého dobytka. Po celé zemi se šířily nemoci. Po odeznění hladomoru doznalo české zemědělství velkých změn, došlo k masovému uplatňování odvodňovacích systémů, vysušování rybníků a osévání polí jetelem. Urychlilo se rozšíření brambor a ozimého ječmene.

Ve celé vlíněvské farnosti lze tuto tragédii spatřit na vlastní oči v matrice zemřelých. Obvykle se v letech před a po tímto hrozným obdobím konala měsíčně průměrně 10 pohřbů, v letech 1771-72 je pak měsíčně zaznamenáno 30 až 50 úmrtí. Mezi zápisy o úmrtích najdeme všechny věkové kategorie.

Z celé široké a rozvětvené rodiny Ježků z Bechlína je v této knize v těch dvou letech zaznamenáno pouze úmrtí holčičky Aničky ve věku dvou let a pěti měsíců. Chtělo by se skoro říct zázrak. O život z těch, o nichž zde píšeme v těch letech nikdo nepřišel, ale přece osud rodiny byl výše popsanými událostmi poznamenán.

V bechlínské gruntovní knize z let 1689-1781 je uvedeno, že 22. října 1772 dal Matěj Ježek vzniknouti všelikých nedostatkův a chudoby velký, a že přes všechnu vynaloženou pomoc chalupu dobrovolně postupuje Jiřímu Bendovi za sumu trhovou 312 zlatých. Jsem přesvědčen, že tato situace nastala opravdu proto, že zasáhla ruka osudu, a ne neschopnost hospodáře. Mimochodem, pro Jiřího Bendu tato koupě nebyla šťastnou, protože již 22. června 1778 chalupu musí prodat Pavlu Brázdovi pro množství dluhů a jiných nedostatků. Výčet dluhů ve výši 881 zlatých je zajímavý, protože mezi věřiteli, jejichž pohledávky Pavel Brázda převzal jsou i roudničtí Židé Mojžíš a Salomon.

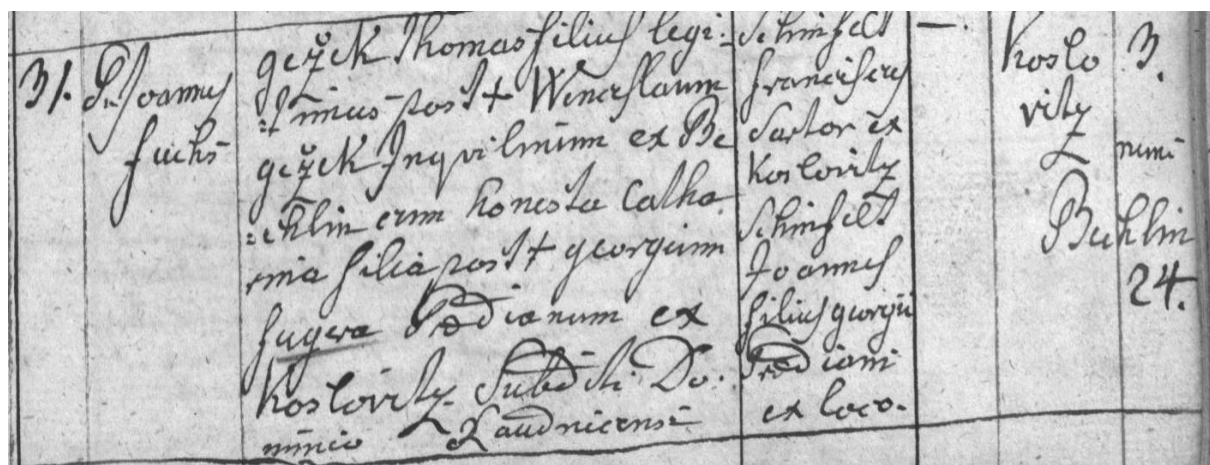
Václav Ježek umírá v roce 1779 ve svých sedmdesáti letech. Záznam o jeho úmrtí se nepodařilo dohledat, ale v gruntovní knize je uvedeno, že se dne 8. října 1779

majitelem podroužské chaloupky na gruntu Pavla Brázdy ve vsi Bechlíně stává Tomáš Ježek, jeden z dědiců po nebohém Václavu Ježkovi. Jeho žena Anna, která po smrti Václava nadále žije s rodinou syna Tomáše ještě v únoru 1781 je kmotrou malého Josefa Čubrtý z č. p. 56. Manžela následuje na věčnost dne 30. března 1783 ve věku 72 let.

Tomáš Ježek (1744-1825) a Kateřina, rozená Fugerová (1748-1822)

Jak jsme již uvedli, Tomáš Ježek, který se shodou okolností jmenoval stejně jako „otec kuponové privatizace“ z let devadesátých století dvacátého, se narodil v Bechlíně 15. srpna 1744. Po osudných letech 1771 až 1772 se v roce 1773, ve svých třiceti letech, žení. Za ženu si bere čtyřiatdvacetiletou Kateřinu Fugerovou, která se narodila 19. listopadu 1748 ve Kozlovicích čp. 3, poblíž Labe a kousek od lípy, která je dnes památným stromem. Lípa byla odnepaměti stromem Slovanů, a tedy i Čechů. Lípa malolistá v Kozlovicích má obvod větší jak 500 cm a dá se předpokládat, že její stáří je téměř 300 let, tedy že v roce narození Kateřiny stála již poblíž odbočky z hlavní cesty k Labi. Kozlovice byly součástí roudnického panství, a proto byla Kateřina pokřtěna v Kostele Narození Panny Marie v Roudnici nad Labem. I její svatba s Tomášem Ježkem se 31. října 1773 proto odehrála v tomto kostele.

Manželům se v domku č. 24 v letech 1774 až 1784 narodilo pět potomků. Jako první 27. 7. 1774 dcera Kateřina, ta však v únoru 1775 umírá. Druhý potomek, syn a zároveň přímý předek Jan, se narodil 2. února 1776. V dalších letech pak Anna (1778), která v prosinci 1779 umírá ve věku 1 rok, 7 měsíců. Syn Václav v roce 1780, jako poslední dcera Kateřina, druhá toho jména, v roce 1784.

Jací lidé byli Tomáš a Kateřina a hlavně, jaké bylo jejich manželství? Hvězdy nám napoví. On, narozený ve znamení Lva, ona ve znamení Štíra. Lev je velkomyslný a rád je středem pozornosti. Nesmírně důležitá je pro něho osobní nezávislost. Má neustále potřebu tvořit a vyrábět něco nového, a to v duševní i materiální oblasti. Dbá na to, aby ostatní lidé o něm měli dobré mínění. Většinou se mu to také daří. Je si plně vědom svého působení a účinku na druhé a stále zvažuje, jak by udělal ještě lepší dojem. Má vyhraněný smysl pro dramatickost, takže vznešená role, kterou

zpočátku jen hraje, se pro něho postupně stává realitou. Štír disponuje silou, silnou vůlí a vyhraněnými emocionálními podněty. Jeho život je často naplněn neustálým bojem, jak tyto podněty dostat pod kontrolu prostřednictvím tvůrčího nasazení sil. Vzhledem k tomu, že ve svých aktivitách dokáže naráz nasadit veškerou disponibilní energii, je důležité, aby se od samého počátku rozhodl pro správnou cestu. Život nikdy nebere na lehkou váhu. Vše, co v životě začne, míní zcela vážně. Potřeba udělat vše dokonale mu brání přenášet odpovědnost na jiné lidi. Zrozenec je plamenným obhájcem spravedlnosti. V tomto boji vytrvá až do samého konce, ať jsou jeho úsilí a oběti sebevětší. Diplomatičnost není zrovna silnou stránkou zrozenec, protože své názory vyjadřuje nezaobaleně. Z tohoto výčtu vidíme, že Tomáš i jeho žena Kateřina byli silnými osobnostmi. A jaký byl jejich vztah? Oheň se sešel s vodou. Už toto spojení očividně neseďí, a to ani u těchto znamení. Lev je silný fyzicky, kdežto Štír psychicky. Štír v tomto vztahu většinou vychází jako vítěz, protože dokáže Lva dokonale zmanipulovat. To se však Lvu nelíbí a snaží se bránit. Lev bývá hodně nadřazený, a to Štíra vytáčí. Jak už to, tak u těchto silných znamení bývá, i v tomto spojení se nachází zpočátku silně vášnivý sexuální vztah. Ovšem hádky a spory ho mohou totálně zničit. Jediný způsob, jak dojít alespoň k částečně vyrovnanému vztahu je, aby se tato znamení navzájem uznávala a jeden dal prostor druhému. Jedná se o zvláštní kombinaci protikladů, což však ne vždy musí být špatně. Pokud tito jedinci najdou tu správnou cestu, budou se v životě skvěle doplňovat a každou situaci si tak velmi usnadní. Asi to občas bylo peklo, občas ráj, ale určitě nikdy žádná nuda. Co na to říkáte, Ondro (Střelec, tedy oheň) a Mirko (Ryba, tedy voda)?

Ze soupisu poddaných za roky 1804 až 1807 se dozvídáme, že Tomáš Ježek, kterému bylo v roce 1804 šedesát jedna let, byl pastýř (pastevec, pastucha). Proto si o tomto povolání něco řekneme. Bylo samozřejmostí, že obec měla pastýře. Obecního pastýře si obec také pečlivě vybírala – musel mít příslušné zkušenosti, být spolehlivý, měl řadu povinností: ochraňovat zvířata před hrozbami počasí, léčit jejich nemoci, kastrovat mladé býčky, držet obecního býka. Zato mohl bydlet v obecním domku pastoušce, chovat kozy a vepře. Při ustanovení pastýře do služby (většinou ke svatému Martinu), se konalo sousedské posezení v rychtářově hospodě. Zvolený musel slíbit plnění povinností a dát konšelům, i přítomným hospodářům, pohoštění. Za svou službu dostával od majitelů dobytčat tzv. „sejpku“, tj. určité množství obilí, od chalupníků stanovený peněz. Společná pastva se zahajovala v polovině dubna a končila před začátkem zimy, k svatému Martinovi. V létě se krávy v poledne zaháněly domů k dojení, od svatého Havla se páslo bez přerušení. Ráno, po východu slunce, pastýř svolával dobytek troubením a odváděl jej na určené pastviště. Pastýři tehdy věřili na zlé tajemné síly, škodící zvířatům, měli svá zařikání a rituály k ochraně, vzývali své patrony, svatého Vendelína, svatého Linhartu a svatého Martina.

Dále se z výše uvedeného soupisu poddaných dozvídáme, že dcera Kateřina, v roce 1804 osmnáctiletá, sloužila v letech 1804 až 1807 postupně u těchto bechlínských sousedů, u Hlušičky, u Plicky a u Šaška v č. p. 27. Nakonec je v roce

1807 napsáno *verheiratet*. Ano, dle matriky si 12. května 1807 ve věku 25 let bere za muže o dva roky mladšího mistra ševcovského, Václava Marše z Bechlína, číslo popisné 54.

Důležitou informací je záznam, že syn Václav byl v tomto roce na vojně (soldat). Tehdy se již neprovádělo tzv. verbování, ale byl zaveden konskripční systém, tedy povinné odvody. Přitom v roce 1802 byla doživotní vojenská služba časově omezena, u pěchoty se zkrátila na deset let, u jezdecka na 12 let a u dělostřelectva na 14 let. Branné povinnosti byli povinni muži ve věku 18–40 let. Existovaly však ve společnosti skupiny, které byly branné povinnosti trose nebo dočasně zbaveni. Václav Ježek, kterému bylo v roce 1804 čtyřiaadvacet let a byl svobodný a bezdětný a také nevladnil domek ani pole, byl nejdéle v tomto roce odveden. Jeho bratr Jan, který byl vlastníkem domu podle smlouvy svatební ze dne 30. 12. 1796 a v roce 1804 již byl ženatým otcem rodiny odveden nebyl. Nejstarší muž v rodině, Tomáš Ježek, již odvodu nepodléhal z důvodu věku vyššího než 40 let. Takže Černý Petr zůstal v ruce Václavovi.

Odvedenci za Litoměřický kraj rukovali do 17. pěšího pluku se sídlem v Litoměřicích, který v té době nesl jméno Hienricha XV. von Reuss-Plauen. V roce 1804 již byla doba napoleonských válek, a tak nás budou zajímat osudy 17. pěšího pluku a osudy Václavovy. Dlouho jsme nemuseli hledat, protože již v dalším soupisu z roku 1808 je u Václava uveden věk 28 a slova *soldat*, *gestorben* (voják, zemřel). Musíme pátrat tedy kde, popřípadě jak k jeho úmrtí došlo...

Rakouské císařství bylo v době napoleonských válek členem koalic proti Napoleonovi v letech 1800–1805, 1809 a 1813–1815. Václav se zcela jistě zúčastnil bitev v roce 1805, zejména pro rakouskou stranu tragické bitvy u Ulmu. Za zájmy císaře bojoval 450 km od Bechlína. Bitva proběhla ve dnech od 15. do 20. října 1805. V bitvě na rakouské straně padlo nebo bylo zraněno 10 000 vojáků, na straně Francouzů byl jejich počet značně nižší, 1 500. Poté se Napoleonovi podařilo obklíčit celou armádu generála Macka a poté se Mack spolu s 25 000 muži a 18 generály vzdal. Přitom se ještě předtím dvaceti tisícům mužů podařilo z obklíčení uprchnout. Generál Mack byl později postaven před válečný soud a odsouzen ke dvouletému trestu odnětí svobody.

Přestože počátkem 19. století se zprávy o úmrtí nedostaly do obce a k rodině rychle, můžeme věřit tomu, že Václav zemřel v roce 1808 ve věku 28 let. Z toho plyne, že s největší pravděpodobností nezemřel v poli při bitvě, ale při výkonu vojenské služby, například při častých epidemiích úplavice či tyfu.

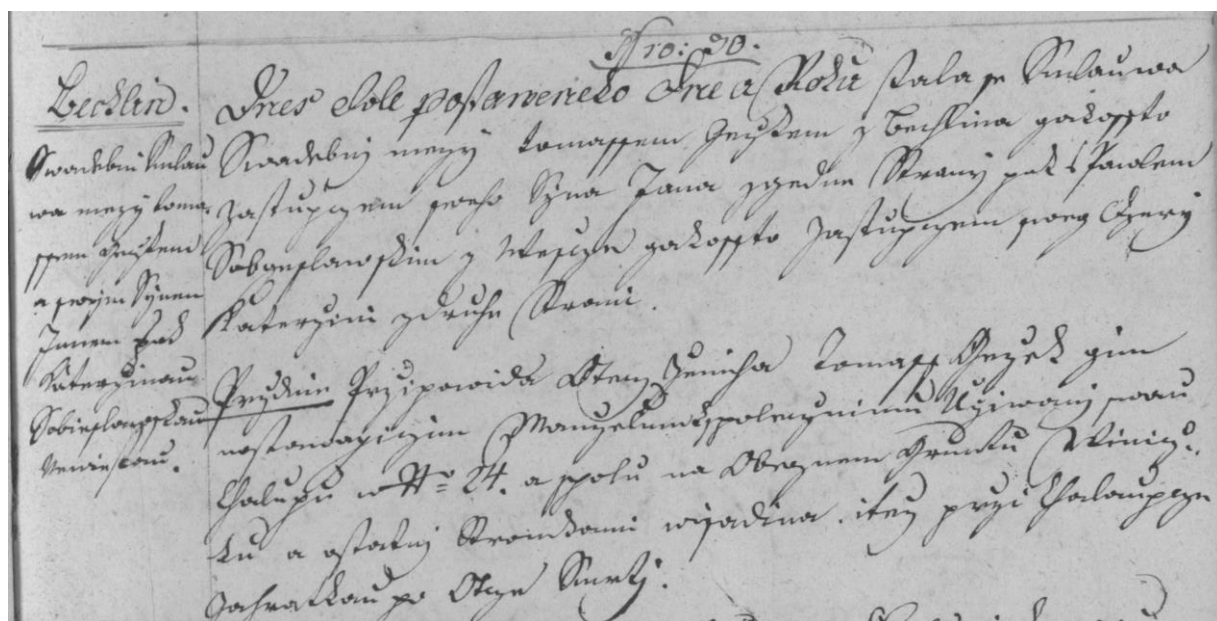
Napoleonské války pokračovaly ještě v letech 1809 až 1815, bitvy se odehrávaly někdy daleko od Bechlína, jako například u Waterloo dne 18. června 1815 (více jak 800 km), jindy zase o něco blíže, jako u Chlumce dne 29. a 30. srpna 1813 (55 km).

Jako první z manželského páru umírá ve věku 73 let Kateřina, rozená Fajerová, dne 10. března 1822. Jako příčina úmrtí je uvedeno „na dušnost“. Tomáš ještě před její smrtí prodal chalupu č. p. 24 svému synu Janovi za sumu 300 zlatých a po smrti manželky bydlí u dcery Kateřiny, provdané Maršové v č. p. 54 a zde také ve věku

jednaosmdesáti let umírá dne 23. října 1825. V rubrice příčina úmrtí je uvedeno „věkem sešlý“.

Jan Ježek otec (1776-1846) a jeho tři ženy – Kateřina, Anna a Ludmila

Jan se narodil v Bechlíně č. 24 dne 2. února 1776. Poměrně brzo, ve dvaceti letech, se žení. Zde v historii rodiny Ježků poprvé objevujeme malou vísku Vesec. Za ženu si bere 10. ledna 1797 stejně mladou Kateřinu Soběslavskou z Vesce č. p. 10. Při pozdějším přechíslování tato chalupa dostala číslo popisné 15. Ten domek stojí šikmo naproti domu č. p. 13, jehož majitelem je potomek Ježkovic rodu, Milan Juřica. Ještě před svatbou však bylo potřeba uzavřít svatební smlouvu. Ve smlouvě č. 30 se mimo jiné píše: „Dnes dole postaveného dne a roku (30. prosince 1796) je smlouva svatební mezi Tomášem Ježkem z Bechlína, jakožto zástupcem svého syna Jana z jedné strany pak s Pavlem Soběslavským z Vesce jakožto zástupcem dcery Kateřiny z druhé strany. Připovídá otec ženicha Tomáš Ježek jim, nastávajícím manželům k plnému užívání svou chalupu č. 24 a na obecním gruntu viničku a též při chaloupce zahrádku po smrti otce.

Proč se snoubenci brali v tak relativně nízkém věku? Mám pro to dvojí vysvětlení. Protože první potomek, dcera Alžběta se narodila téměř až rok a půl po svatbě, existuje možnost, že nevěsta byla v jiném stavu a potratila. Anebo Tomáš Ježek projevil zdravý selský rozum, což se mi vzhledem k dále uvedeným historickým událostem zdá více než pravděpodobné.

Obraťme se tedy k „velkým dějinám“. V letech 1792 až 1797 probíhala válka první koalice proti Francouzům. Dne 20. dubna 1792 vyhlásil totiž Ludvík XVI. pod nátlakem Zákonnodárného shromáždění Prusku a Rakousku válku a francouzská armáda vpadla do Rakouského Nizozemí, ale v prvních bitvách byli Francouzi

poražení a prusko-rakouský sbor, kterému velel vévoda Brunšvický, začal ohrožovat Paříž. Přesto v následující bitvě u Valmy 20. září Prusové prohráli a třebaže to byla spíše bezvýznamná přestřelka, pozvedla duch revolučních vojsk a Francouzi přešli do útoku a brzy vstoupili do Belgie a Nizozemí. Dne 21. října byla napadena Mohuč a v tomto městě také Francouzi založili republiku po svém vzoru. Dne 21. ledna 1793 byl pod gilotinou popraven král Ludvík XVI. Poprava krále způsobila, že se ke koalici přidaly německé a italské státy, Španělsko a Velká Británie. A zrada generála Dumorieze způsobila, že koalice získala Rakouské Nizozemí a v zemi vypukla rojalistická povstání. Byla vyhlášena všeobecná mobilizace. Uprchlí důstojníci byli nahrazeni novými a ti schopní se lehce mohli stát z vojínů či poddůstojníků generály (například Napoleon Bonaparte). Na konci roku 1793 se situace změnila a Francie znovu přešla do útoku. Z Nizozemí se stala sesterská Batávská republika. Roku 1795 uzavřelo mír s Francií Prusko a jiné státy. Proti Francii nyní bojovalo jen Rakousko a Velká Británie. V této době dostal generál Napoleon Bonaparte velení armády o 40 000 špatně vycvičených mužích. V roce 1796 začala italská výprava a Bonaparte měl poutat Rakušany v severní Itálii. Brzy obsadil většinu severní Itálie a po bitvě u Arcole (15. až 17. listopadu 1796) zamířil na Vídeň.

To všechno probíhalo v době před sňatkem Jana a Kateřiny. Velké ztráty rakouských vojsk v těchto bojích vyvolaly samozřejmě potřebu vojenské šiky doplnit o čerstvé rekruty. Vojenská služba byla až do roku 1802 doživotní a vojenské povinnosti podléhali muži od 18 do 40 let. Proto byl tah se sňatkem a převedením majetku prozíravý. Jan nemohl být odveden jako majetný, přestože jenom domkař, a jeho otec Tomáš jako příliš starý. Mladší bratr Václav ještě v té době vzhledem k věku vojenské povinnosti nepodléhal. Přestože byly války ukončeny mírem v Campo Formio 17. října roku 1797, hned následující rok začala válka druhé koalice (1798–1802) a hned napoleonské války (1803–1815). O smutném osudu Janova mladšího bratra Václava v době napoleonských válek jsme již psali v předcházející kapitole.

Jan Ježek je postupně v matričních zápisech uváděn jako krejčí, pastýř a domkář. Krejčím se musel vyučit, povolání pastýře zdědil po otci Tomášovi, domkářem se stal, když mu otec prodal v roce 1822 chalupu za 300 zlatých. V roce 1796 ji dal manželům pouze k plnému užívání, tehdy ji nemohl Janovi prodat, protože Jan neměl určitě nic našetřeno.

Než budeme pokračovat, zastavme se na chvíli u osobnosti Jana Ježka. Má tři planety – Slunce, Merkur a Mars – ve Vodnáři. To z něj činí poměrně originální osobnost. Posuďte sami. Ten, koho si zvolil za přítele, si mohl být jistý jeho loajalitou. Občas měl pocit, že jiní lidé mají pro jeho názory a ideje málo pochopení a cítil se proto uražený. Důsledkem pak byly diskuse a spory. Nebyl však ani afektovaný, ani snob. Měl vrozený odpor proti levnému napodobování a proti každé

formě pokrytectví. Jeho myšlení bylo přístupné zkušenostem zcela nového typu. Nespoléhal se na tradiční nebo společensky uznávané ideje, jestliže odporovaly realitě nebo jeho osobním zkušenostem. Tradice respektoval, jen když si zasluhovaly jeho úctu. To bylo tajemství jeho originality.

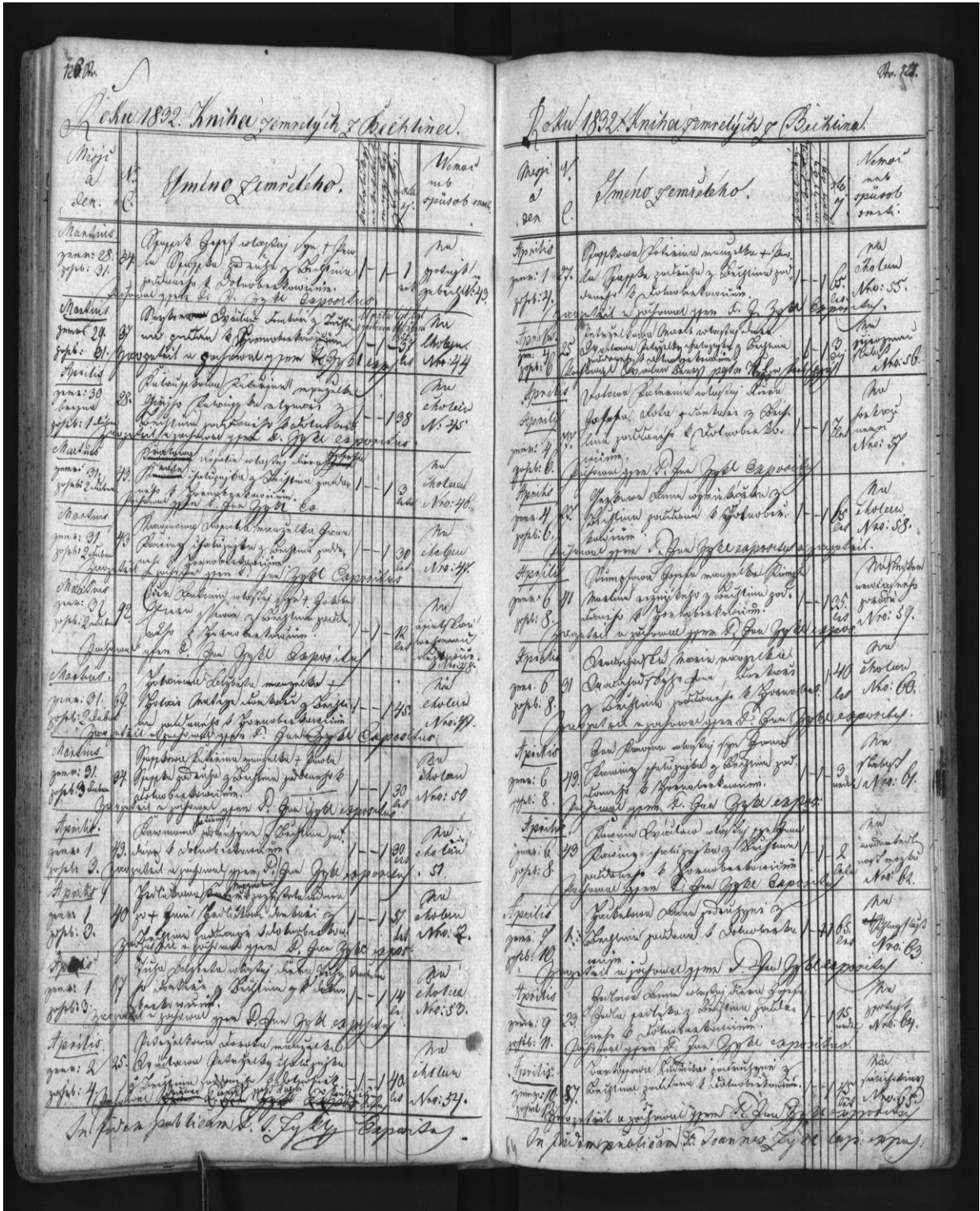
Pánbůh Janovi a Kateřině nadělil v průběhu let 1798 až 1823 osm dětí. Ale častokrát to bylo, co pánbůh dal, to pánbůh vzal. Prvorozená dcera Alžběta se narodila 23. 6. 1798. V roce 1800 pak syn Jan, první toho jména, který umírá v necelém roce. Jan Ježek, přímý předek, se narodil 27. září 1802. Josef se narodil v roce 1805 a umírá ve věku jednoho roku. Další sourozenec Josef (*1812) se stejně jako Anna (*1815) a Karel (*1816) dožil dospělého věku, ale u Karla nemáme matriční zápis o jeho křtu (možná že byl pokřtěn v Roudnici nad Labem). O jeho existenci se však dozvídáme ze soupisu poddaných panství Dolní Beřkovice, které jsou německy velice trefně nazvány Mannschafts-Buch, což připomíná vojenskou terminologii a nechtěně ukazuje, jak málo znamenal poddaný člověk v očích vrchnosti.

A pak nastává smutný zlom v životě rodiny. Kateřina Ježková, rozená Soběslavská, z Vesce č. p. 15, umírá ve svých 46 letech dne 29. prosince 1823. Jako příčina úmrtí je uvedeno Abzehrung, tedy souchotiny, což nebylo tehdy vůbec výjimečné.

A jako vždy, život jde dál a je nutno se postarat o to nejnnutnější, o hospodářství a nezletilé děti. Jan Ježek se v roce 1824 znovu žení. Je to 21. června 1824, v den letního slunovratu. Za ženu si bere vdovu Annu Hrdličkovou z nedalekého stavení č. 27. Anna je vrstevnicí Kateřiny, první ženy Jana a od roku 1816 je vdovou. Anna vede domácnost a s Janem se stará o dosud nedospělé děti, Josefa, Annu a Karla. I ona má nejméně jedno dítě, které sebou přivádí do rodiny. V roce 1830 totiž v čísle 24 umírá ve věku 17 let její syn Antonín na kloubní nemoc (revmatická horečka?). Přese všechno jsou to relativně poklidné roky. K nim se však již z velké dálky blíží neviditelný nepřítel, cholera. První zaregistrovaná pandemie cholery v letech 1817 až 1823 vznikla v Indii a zasáhla nejvýchodnější část Evropy. Do zbytku starého kontinentu nemoc pronikla při druhé pandemii v letech 1826 až 1837. Během let 1829 až 1830 postoupila dále do Ruska, v květnu 1831 se z něj přes Polsko převalila do východního Pruska, odtud jednak dále do Berlína a Hamburku, jednak do českých zemí. U nás se poprvé objevila v říjnu 1831. Cholera při svém postupu některá místa jako by vynechávala, ale v zasažených místech (hlavně větších městech) onemocněl zhruba každý desátý člověk a každý dvacátý zemřel. V Čechách tehdy zahubila asi 25 000 lidí, stejně tolik na Moravě. Cholera tedy některá místa vynechávala, Bechlín však ne.

Do Bechlína cholera dorazila koncem března 1832. Do poloviny dubna, tedy za necelé tři týdny v Bechlíně na cholera umřelo 26 (slovy dvacet šest) obyvatel. Byla

mezi nimi i Anna Ježková, druhá žena Jana, která zemřela 4. dubna 1832 a pochována byla 6. dubna. Zápis o jejím úmrtí neuvádím pouze jako výňatek z matriky zemřelých, ale přetiskuji celé dvě stránky z matriky zemřelých obce Bechlín.

Jenom na těchto dvou stranách je třináctkrát zápis, kde je jako příčina úmrtí uvedena cholera.

Jan Ježek je od dubna 1832 vdovcem. Děti dospěly, v roce 1834 se žení syn Jan, těm nejmladším, Anně a Karlovi je 19, respektive 18 let. Teď už vdovec Jan Ježek nehledá ženu k dětem, ale na společné dožití ve stáří. Proto si 16. srpna 1835, jako devětapadesátiletý, bere za ženu padesátiletou Ludmilu Eimovou, rozenou Podrábskou, z Horních Beřkovic. To že věk nebyl tehdy pro nikoho příliš důležitý, nakonec ani pro faráře, dokazuje, že Janův věk je v zápise o svatbě uveden jako 55 let. Dá se říci, že se Janovi i Ludmile společné dožití podařilo. Oba dva umírají zaopatření svátostmi na konci zimy roku 1846, Ludmila 24. února, Jan 8. března.

Nar. 24. 26.	Jan Ježek exposil.	JEŽEKOVA Ludmila, manželka Jana Ježka vdomkáře z Bečelína, rozená do konin Beřkovic.	Bečelín No: 24.	1835	Bečelín No: 9	24. 26.	Zaopatření jím ji 24. 1. m. Jan Ježek exposil.
Nar. 8. 10.	Jan Ježek exposil.	JEŽEK Jan, domkář z Bečelína, rozený parovní Doleňin Beřkovic.	Bečelín No: 24	1846	Bečelín No: 11.	24. 26.	Zaopatření jím ho 24. m. a 1. Jan Ježek exposil.

Jan Ježek syn (1802-1886) a jeho žena Anna Nejedlá (nar. 1796)

Jan Ježek mladší se narodil 27. září 1802. Dříve než začnu líčit jeho životní osudy, uvedu něco z jeho psychologické charakteristiky.

Jeho zjev a gestikulace se vyznačovaly šarmem a elegancí. Byl zdvořilý, přátelský a příjemný ke každému, protože se chtěl zalíbit a dočkat se chvály. Porozumění a uspokojivé mezilidské vztahy byly pro Jana velice důležité. Příznačná byla jeho duševní aktivita a agresivita. Měl ostré a kritické myšlení a byl šikovný v technických a mechanických oblastech. Měl zálibu v debatách a intelektuální rozepřích. Vynalézavost a bohatství nápadů byly pro něho typické. Sexuální touhy a city byly velmi silné, avšak skryté. Doprovázel je zároveň vášeň a žárlivost. Jan byl aktivní a tvořivý všude tam, kde se jednalo o domov, partnera v manželství a děti. Manželství a partnerství přineslo Janovi emocionální, společenský a finanční prospěch.

Jak seznáme, život měl určitě pestrý! Postaral se o to i rakouský císař František I. a vojenští páni. Nebudu čtenáře unavovat daty, která jsem si musel seřadit do svého pracovního sešitu a dokázat, že na vojnu mohl narukovat nejdříve 1.10.1820 a nejpozději 1.10.1821, konec vojny po 14 letech (délka vojenské služby byla tehdy stejná pro všechny druhy vojsk) pak tedy nejdříve 1. 10. 1834 a nejpozději 1. 10. 1835.

Určitě se ještě před odvedením na vojnu zamiloval do o šest let starší Anny Nejedlé, dcery Václava Nejedlého, sedláka z Libkovic pod Řípem č. p. 32 a jeho ženy Kateřiny, rozené Arazimové.

A nyní krátce něco velké historie, je to důležité pro určení času, kdy byl Jan Ježek odveden. První povstání takzvaných. karbonářů na apeninském poloostrově se odehrálo v červenci 1820 a zasáhlo Neapolské království. Rakousko, vědomo si situace, preventivně vyslalo v únoru 1821 na Apeninský poloostrov intervenční armádu o síle 47 000 mužů, složenou pouze z vojáků rakouských regionů a na počátku března 1821 překročila rakouská okupační armáda řeku Pád. To vyvolalo povstání v Piemontu a na kongresu v Lublani dne 14. března 1821 za účasti ministra Metternicha bylo mimo jiné dohodnuto, že dojde k posílení rakouské armády na severu Itálie jednotkami z jiných rakouských provincií na konečný počet 60 000 mužů a okupace má trvat tři roky. Proto jsem přesvědčen, že Jan Ježek byl odveden někdy v dubnu 1821. Prapor polních myslivců č. 1 (Feldjägerbataillon Nr. 1) byl na Apeninském poloostrově až do roku 1823 a poté byl umístěn v Kadani. Na fotce vidíme knoflík, který měli vojáci všech praporů polních myslivců na náramenících, zde je označení Praporu polních myslivců č. 7.

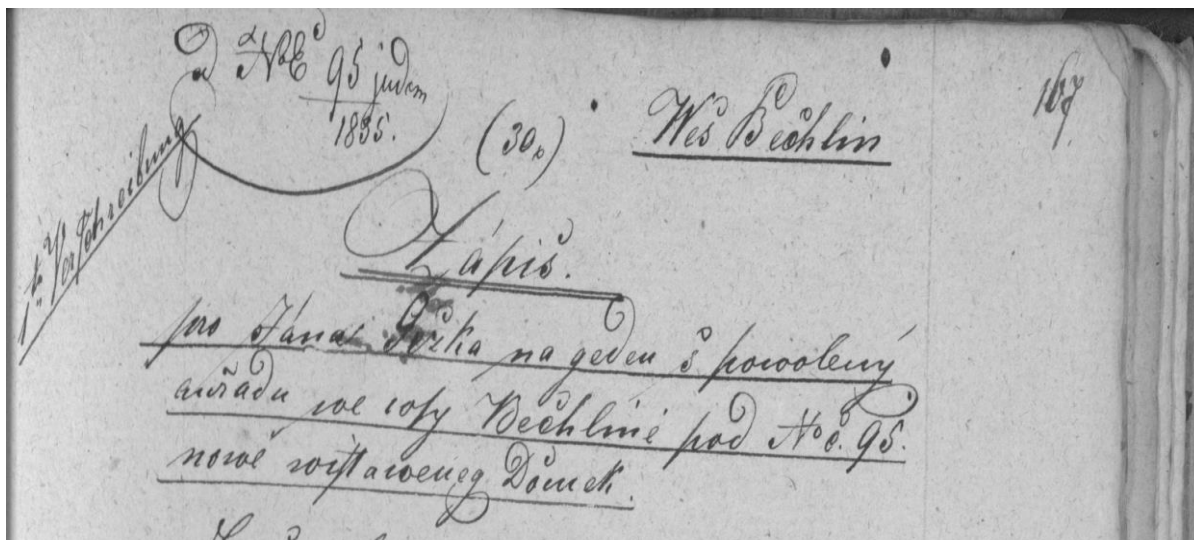

Ještě, než budeme pokračovat dál v líčení osudů Jana Ježka, dovolte mi malou poznámku. Když jsem se dozvěděl, že byl polní myslivec, hned jsem si vzpomněl na strejdu Pepu z Vesce, jehož velkou zálibou, samozřejmě kromě koní, byla myslivost. V době, kdy již nemohl na hony chodit, ho vidím, jak sedí ve Vesci na dvoře se vzduchovkou, pak zamíří a jednou ranou trefí holuba.

Jan Ježek, se jako jiní prostí vojáci téměř po celou dobu vojenské služby se svoji milou neoženil. Oženit se nebyla záležitost jednoduchá. Vedle všech povolení, která byla potřebná i pro ty, kteří nebyli členy armády, bylo rovněž potřeba získat povolení od svého regimentu a jeho velení a zaplatit případnou kauci, ze které byly hrazeny vdovské a sirotčí renty v případě smrti vojáka. Pokud kauce stanovena nebyla, musely budoucí manželky podepsat revers, kterým se této péče vzdávaly.

V březnu 1823 již musel být Prapor polních myslivců č. 1 v Kadani, protože se Anně Nejedlé 29. 11. 1823 narodilo první dítě, syn Josef. Ten bohužel umírá 16. března 1825. To je Jan s jednotkou v Praze až do začátku roku 1827. Dcera Rozálie se Anně narodila 17. 2. 1827, to je již Jan s jednotkou v Chebu, a to až do roku 1829, kdy se

Nahoře vidíme pouze název smlouvy, pro jistotu ho přepíšeme: Zápis pro Jána Ježka na geden s powolený ouřadu we wsy Bechlinie pod No č. 95 nowě wistaweneg Domek.

Z textu smlouvy se dozvídáme, že výše uvedeného dne Jan Ježek koupil celkem 76 sáhů čtverečných, což je zhruba 300 m², tedy 3 ary, za sumu 1 687 zlatých. Kde se ty peníze vzaly? Z Janova žoldu, i kdyby spořil vše, to určitě nebylo. Tehdy byl žold prostého vojáka zhruba 8-10 krejcarů denně, tedy asi jeden zlatý za týden. Za 14 let vojenské služby by ušetřil asi polovinu potřebné částky. Spíše jeho žena Anna, jejíž otec zemřel již někdy před rokem 1823 a na gruntě v Libkovicích pod Řípem hospodařil její bratr, dostala nebo dostávala, jak bylo zvykem, postupně od bratra vyplácen podíl z dědictví a ten spořila. Jan svůj podíl z dědictví mohl dostávat až po roce 1840, a to od nejmladšího bratra Karla, který se v tom roce stává majitelem chalupy č. 24.

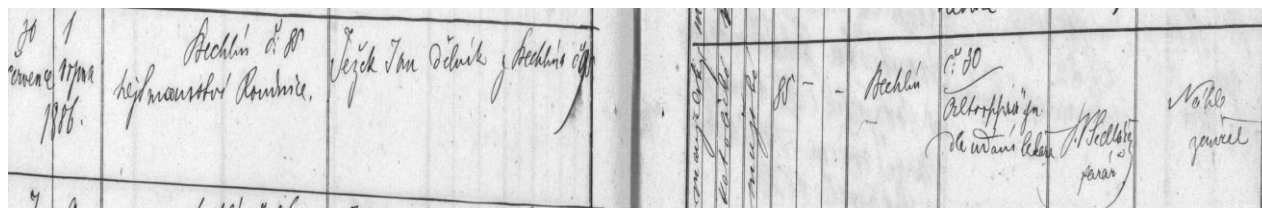
Janova manželka Anna mu 28. března 1836 porodila syna jménem Jan Křtitel, synáček však umírá hned 3. dubna. V matričním zápise je Jan Ježek již označen jako domkář z č. p. 95. Domek je tedy již postaven, pravděpodobně svépomocí za cenu stavebního materiálu.

Jejich posledním narozeným potomkem je přímý předek Ježků. Josef Ježek se narodil v Bechlíně č. 95 dne 17. června 1838.

Bratr Jana, Karel, nejmladší ze sourozenců, se oženil v roce 1840 a v tomtéž roce se také stává majitelem chalupy č. 24.

Další život Jana Ježka mladšího a jeho ženy Anny se mi nepodařilo prostřednictvím matričních zápisů, domkářských knih, soupisu poddaných ani archivu obce Bechlín zmapovat, a tak se omezíme na údaj o úmrtí Jana, údaj o úmrtí Anny jsem také nedohledal. Jan Ježek, potomek i předek rodu Ježků, jehož členové se

dožívali poměrně vysokého věku, umírá ve věku nedožitých osmdesáti čtyř roků dne 30. července 1886.

V matričním zápise není ani tak zajímavý udaný věk 85 let, to je malá odchylka, ale místo úmrtí č. 85, odlišné od bydliště v č. 95. Možná je to jenom chyba, já jsem se podíval, co v čísle 85 v Bechlíně bylo. Byla zde stará škola. Protože do této školy jistě chodily generace Ježků, uvádím o ní některé informace.

V roce 1794 byla postavena řádná školní budova (na místě nynějšího obecního úřadu) a roku 1800 k ní byla přistavěna jedna místnost jako byt pro učitele. Podle historických materiálů navštěvovali Bechlínskou školu i děti z Předonína, Horních Počapel a Libkovic. V roce 1790 bylo ke školní docházce přihlášeno 83 žáků. V roce 1861 už to bylo 182 dětí a školní budova začala být nedostačující. Po dlouhých jednáních byla v roce 1865 stará škola zbourána a na stejném místě postavena nová školní budova, která byla vysvěcena 15.10.1865. Tato budova sloužila jako škola až do roku 1927, kdy byla postavena škola nynější. Dnes je v č. p. 85 obecní úřad.

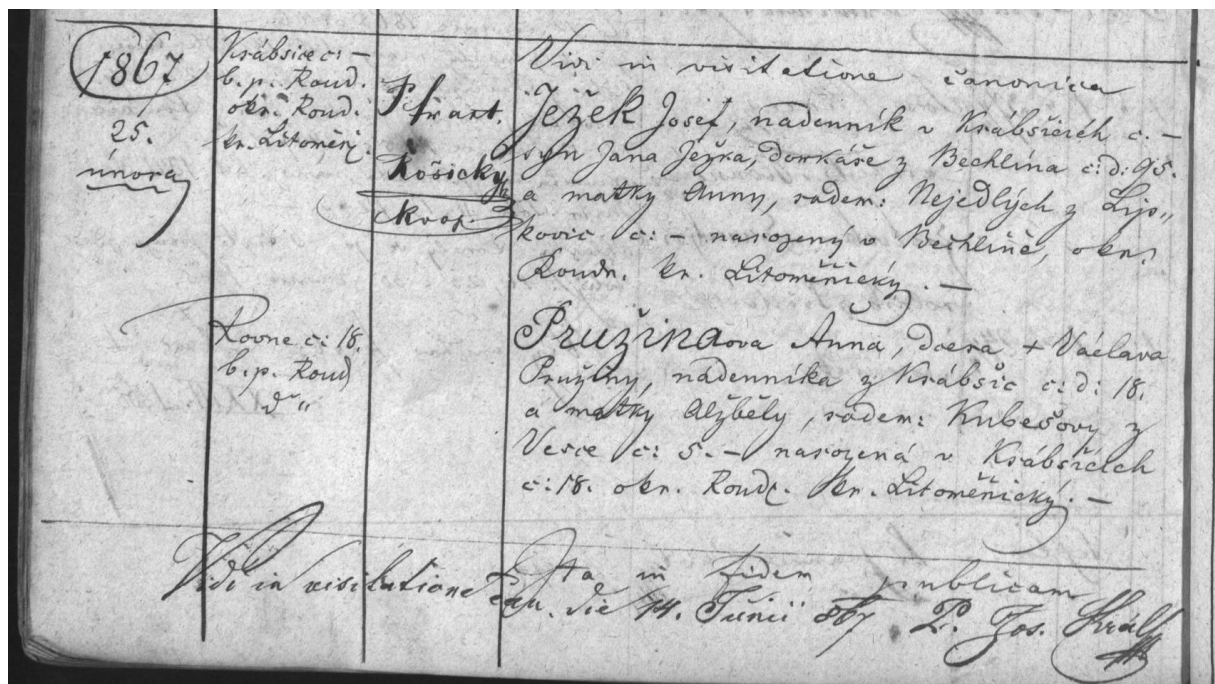
Josef Ježek a jeho dvě ženy, Anna (1845-73) a Alžběta (nar. 1848)

Josef Ježek se narodil 17. června 1838 v Bechlíně č. p. 95. Byl a také zůstal jediným žijícím mužským potomkem Jana Ježka a jeho manželky Anny Nejedlé. Hned na úvod si uveďme něco z jeho psychologického portrétu. Je to důležité vědět ještě před naším dalším vyprávěním. Některé shodné povahové rysy Josefa a jeho otce Jana jsem si dovolil podtrhnout, je to také dobré znát.

Josef měl rychlé myšlení a rychle i jednal, měl nestálou, citově impulzivní povahu, často se unáhlil. Nepřemýšlel o důsledcích svého jednání. Byl to nezávislý člověk, který šel svou vlastní cestou bez ohledu na to, je-li správná nebo nikoli. Nestrpěl žádné vměšování. Byla pro něj příznačná duševní aktivita a agresivita. Vyznačoval se ostrým a kritickým myšlením a byl šikovný v technických a mechanických oblastech. Měl zálibu v debatách a intelektuálních rozepřích. Vynalézavost a bohatství nápadů byly pro něho typické. Bohužel mu chyběla vytrvalost. Často se může náhle zamilovat a může se i nedopatřením oženit.

Bylo mu 25 let, když se jeho milé, Anně Pružinové, tehdy devatenáctileté, narodila 12. března 1864 dcera Anna. Jenom malá poznámka, když se tak podívám na ten věk, je to stejné, jako v případě mém a Josefovy pravnučky Dany. Tehdy však byla jiná doba a řešení bylo daleko složitější. Tehdy totiž, a to od roku 1753 do roku 1919, byla stanovena zletilost na 24 let. Význam zletilosti spočíval v osamostatnění spod otcovské ochrany. Zákon stanovil, že moc otcovská nad vlastním potomkem přestává, jakmile dojde dítě zletilosti. Nezletilý se mohli osamostatnit spod otcovské moci před čtyřicetiletými lety života, prostřednictvím přivolení soudu je otec mohl výslovně propustit. Uzavření manželství nezletilce bylo možné u žen. Taková nezletilá dcera tímto úkonem přecházela pod moc mužovu, otázky majetku však zůstávají v moci otce až do nabytí zletilosti. Byla to i otázka ekonomická, kde bydlet atd.

Když jsem se zamyslel nad povahami otce a syna, došlo mi, že si Josef prosadil svou, ale byla mu odepřena veškerá podpora otcovského domu. Josef se tedy stal nádeníkem v Krabčicích, Anna i s dcerou žila v Rovném č. 18 i se svojí matkou, tehdy již vdovou, Alžbětou, rodem Kubešovou z Vesce č. 5. Svatba se konala až 25. února 1867. Nevěsta byla za zletilou prohlášena Okresním soudem v Roudnici nad Labem, tehdy jí bylo 22 let.

Zdálo by se, že již nic nebrání mladému páru ve štěstí. Ale neštěstí nechodí po horách, ale po lidech. Nevíme kdy Anna onemocněla, a víme, že zemřela 22. června 1873 ve věku 28 let, v zápise je uvedeno Brightická nemoc a místo úmrtí roudnická nemocnice. Jsem zvyklý, příliš nerozebírat příčiny úmrtí, ale tady si myslím, že nemoc Anny trvala delší dobu, protože již poté jiné děti neměla. Co je to tedy za nemoc? Brightická horečka (Brightova nemoc) je archaický název pro glomerulonefritidu. Onemocnění bylo poprvé popsáno Richardem Brightem v roce

1827. Nemocní trpěli proteinurií (stav charakterizovaný přítomností většího než normálního množství bílkoviny v moči). Pro pitevní nález byly typické sraštělé ledviny a hypertrofie srdce. Roudnická nemocnice, to byl tehdy špitál pro chudé nemocné z 18. století, z něhož zbyla již jen špitální kaple svatého Josefa, která je na obrázku dole. Až v roce 1875 byla postavena první městská nemocnice. Její budova byla zbourána v 80. letech 20. stol. při stavbě OD Říp.

V zápise o úmrtí Anny Ježkové se také dočteme, že její manžel Josef Ježek byl v té době nádeník na dráze. Ano, v Roudnici nad Labem byla již od roku 1850 železniční trať Praha - Dolní Žleb (hranice se Saskem), která byla vybudována jako součást Severní státní dráhy. V Roudnici nad Labem byla kvůli ní zbourána část historického centra města.

Ale kolo osudu se otáčí dál a za rok a kousek, přesně 21. července 1874, se vdovec Josef Ježek podruhé žení v kostele sv. Petra a Pavla v Kostomlatech pod Řípem. Za ženu si bere o 10 let mladší svobodnou matku, Alžbětu Štorchovou z Kostomlat pod Řípem č. p. 3. V zápise o svatbě je již Josef uveden jako domkář z Bechlína č. p. 95. Nevíme, jak k tomuto obratu, tedy k pravděpodobnému smíření otce se synem došlo, zda syn „přišel ke křížku“, nebo ho stárnoucí otec „povolal k pluhu“. Janovi totiž bylo tehdy již 72 let a síly mu jistě ubývaly. V té době žila ještě i Josefova matka Anna, o šest let starší než její muž. Zápis o jejím úmrtí nebyl nalezen, víme však z matričních zápisů o narození jejich vnoučat, že to bylo někdy v letech 1875-77, tedy dožila se požehnaného věku nejméně 79 let.

Víte, co je shodné pro předcházející tři odstavce? Začíná nová doba. Proč? Za prvé. Dříve vždy lidé umírali doma, nyní se v matričních zápisech častěji objevuje jako místo úmrtí nemocnice, což je dnes již zcela obvyklé. Za druhé. Začínají se objevovat nová povolání, v dnešní terminologii by Josef byl dělníkem na dráze. A za třetí. Ještě nedávno se vdovci ženili a vdovy vdávaly co nejdříve, se snahou zabezpečit chod hospodářství a péči o nezletilé děti. Nyní se již začíná dodržovat doba smutku, takže by se Josef dostal do řeči, pokud by se oženil dříve, než uplynul rok od úmrtí jeho předešlé manželky.

Dceři Anně z prvního manželství bylo v roce 1874 deset let, a protože se v soupise obyvatel domku č. 95 v Bechlíně nenachází, můžeme usuzovat, že zůstala v Rovném, v rodině své zemřelé matky. Žije s nimi však tehdy dvanáctiletá nemanželská dcera Alžběty, Marie Štorchová.

Tak tedy v létě 1874 začíná Josefovi nová, tentokrát šťastnější etapa jeho života. Druhá manželka mu porodí čtyři děti, v roce 1875 dceru Alžbětu, v roce 1878 syna Josefa, ten však umírá v roce 1879 ve věku půldruhého roku. V roce 1880 přichází na svět dcera Rozálie.

Jako nejmladší dítě se manželům narodil dne 23. listopadu 1883 syn Václav, kterého již někteří čtenáři této Historie rodu Ježků znají osobně, jiní pouze z vyprávění.

Další rodinnou událostí, radostnou asi jenom zpola, bylo narození vnučky Růženky. Ta se narodila jejich neprovdané dceři Rozálii v lednu 1902, ale umírá za necelý měsíc. Kmotrou Růženky byla Rozáliina starší sestra Alžběta.

Rozálie se však v pondělí 6. července 1903 vdává v Evangelickém kostele v Krabčicích, který byl postaven v roce 1885, když původní, dnes již zbořený, z roku 1790 již nestačil rostoucímu počtu věřících evangelíků. Jejím manželem se stává Josef Kejř z rodiny evangelíků z Rovného č. p. 8. Datum sňatku nebylo vůbec náhodné! Bylo to v den, kdy si i my dnes připomínáme památku Mistra Jana Husa jako státní svátek.

Takové mezikonfesní církevní sňatky nebylo a dodnes není vůbec jednoduché uzavřít. Mám za to, že to je prostě proto, že si každá církev pouze střeží své ovečky a přispívatele do kasičky. V květnu 1868 byl přijat tzv. mezikonfesní zákon, jímž bylo mj. stanoveno, že o konfesní příslušnosti dětí rozhoduje jejich pohlaví (synové po otci, dcery po matce), a byla dána možnost změny konfesní příslušnosti před státem – takto přestoupivší katolíci, kteří dle kanonického práva byli nadále katolíky, nebyli z hlediska státu vázáni ke katolické formě. Při uzavření sňatku se povolovala čistě pasivní asistence kněze při výměně manželského souhlasu, a to bez náboženského obřadu. Na další straně vidíme výňatek z matričního zápisu o sňatku v evangelickém kostele v Krabčicích, který je zajímavý z více důvodů: Rozálii je

třiatdvacet let, ale jako nezletilá (to bude až dovršením 24 roků) potřebuje souhlas otce. Vidíme zde tedy podpis jejího otce Josefa Ježka a pod bodem 5 je uvedeno, že pasivní asistence kněze byla povolena výnosem knížecí arcibiskupské konzistoře v Praze.

Bechlinens. sub Num. Jese. 11/1903.

Já níže psaný otec dávám své nezletilé dcery
alocké svatbě kněze Josefa Ježka,
což svým a do souhlasu podpisem stvrzuji:

Josef Ježka, otec

Josef Kapoun
domkář v Bechlině č. 104.

Josef Podvojský, domkář
v Bechlině č. d. 50.

1. Ženich narozen v Rovném č. 8, dne 31. ledna 1877, dle křesťanského listu č. 621, farního úřadu evang. reform. v Královicích.
2. Nevěsta narozena v Bechlině č. d. 95, dne 6. dubna 1880, viz Mat. Bapt. tom. XXIX. fol. 27
3. Dle prohlášení listu z farního úřadu evang. ref. sboru v Královicích, byl sňatek ve dnech 21. a 28. čerence, 5. července 1903. ženich prohlášen.
4. Nevěsta prohlášena ve farním chrámu Páně v Bechlině dne 21. 28. 29. čerence 1903. je dle Dom. III. Dom. IV. p. v. č. 1212 pod So. Petri a Pauli. anno 1903.
5. Pasivní asistence při uzavření sňatku dovolena výn. b. viz. arch. konsistor. d. d. 7. / 6 1903. C. 7835.

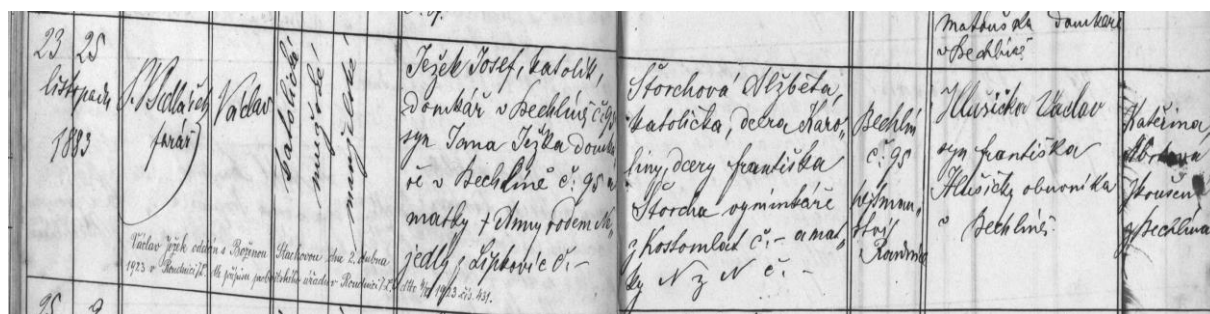
Omnino allegata asservanda in archivario Bechlinensi sub Num. Jese. IX / 1903

Sňatek Rozálie nám umožnil ještě alespoň zpovzdálí sledovat život jejího otce Josefa, protože máme za jisté, že ještě 26. dubna 1908 žil, jak je uvedeno v matričním zápise o narození jeho vnuka Josefa Kejře. Dožil se tedy nejméně sedmdesátí let. Jeho manželka Alžběta, rozená Štorchová žila i se svým synem Václavem Ježkem v Bechlíně č. p. 95 určitě ještě 16. února 1921, kdy bylo prováděno sčítání obyvatelstva. Tehdy jí bylo 72 let. Tímto konstatováním prozatím uzavíráme další kapitolu v životě rodiny Ježků z Bechlína.

Václav Ježek (1883-1975) a jeho žena Božena, roz. Stachová (1893-1975)

Jak jsme již uvedli, Václav Ježek se narodil jako nejmladší dítě a v té době již jako jediný syn svých rodičů Josefa a jeho druhé manželky Alžběty, dne 23. listopadu 1883 v Bechlíně č. p. 95. Za kmotra mu byl Václav Hlušička, syn Františka Hlušičky, obuvníka z Bechlína. Díky pozdější vepsané poznámce pana faráře jsme se dozvěděli, kdy a kde se Václav později oženil.

Sudičky a geny předků mu dali hodně do vínku. Já jsem se s takovým psychologickým portrétem tak barvitě osobnosti ještě nesetkal. Tím myslím vše, co jsem z něho vybral a jsem přesvědčen, že to v této Historii má své místo.

Nic nemiluje více než svobodu a nezávislost. Své svobody si natolik váží, že dlouho zvažuje, má-li navázat vztah, jehož důsledkem je závislost. I v životě se nerad podřizuje. Může být impulsivní. Pak reaguje unáhleně a příliš tvrdě. Dokáže říkat lidem nepříjemnou pravdu do očí. Někdy však řekne něco ostřeji, než původně zamýšlel. Jeho přirozená moudrost mu umožňuje i bez patřičného školního vzdělání chápat abstraktní myšlenkové pochody, zásady a názory. Exaktní a usilovně pracující člověk. Je plachý a zdrženlivý. Rád pracuje v pozadí, pečlivě dbá na detaily. Chce svojí činností posloužit jiným lidem. Pokud to není bezpodmínečně nutné, nikdy nikomu neklade osobní otázky. Je zvědavý, ale pouze ve vztahu ke své práci a k praktickým záležitostem. Je družný, přátelský, ochotný. Své pocity neskrývá. Své osobní chování se snaží usměrňovat podle, pokud možno objektivních, společenských principů a norem, které vycházejí z etiky, filosofie a náboženství. Tradované morální pojmy mu dávají vnitřní oporu a bezpečí. Ve svých názorech a postojích je pevný a neoblomný. To někdy vyvolává odpor lidí, kteří jsou jiného

mínění. Je ovládán silnými vášnivými touhami a žádostivostí. Obvykle je žhoucí milovník a může být žárlivý a majetnický. Vyzařuje sílu a mužnost. Cítí se být přitahován k ženám, které mohou jeho životní odvahu a sílu sdílet. Charakteristické jsou jeho sebevědomí, úsilí o rozvoj, optimismus. Je velkorysý a ochotný a očekává jako protislužbu osobní obdiv a ocenění. Vyzařuje sluneční teplo, pravou náklonnost, přízeň a ochotu. Chování zrozenec je pozitivní, altruistické a snadno získává důvěru a spolupráci jiných lidí. To mu zpětně přináší úspěch a štěstí. Vyzařuje z něho spokojenost a sebedůvěra. Nikdy se nikým nenechá podrobit. Dokáže jiným lidem velkoryse pomáhat. Je poctivý a své chování a jednání řídí podle etických norem. Vyzařuje vitalitu, sebedůvěru a optimistické založení s kladným postojem k životu. Disponuje silou vůle a přemírou energie. Jeho velkorysost mu umožňuje získat ke spolupráci jiné lidi. Má bystré smysly a rychle reagující rozum. Dokáže se plynule vyjadřovat a lidi ve svém okolí přesvědčit o hodnotě svých myšlenek a nápadů a získat je ke spolupráci. Zrozenec miluje legraci. Dokáže citlivě oslovit jiné lidi. V zaměstnání se nerad podřizuje. I zde se chce cítit svobodný a ať je v jakémkoli postavení, chce mít možnost nezávisle rozhodovat, co je a co není správné. Často proto může měnit zaměstnání. Dbá na své zdraví. Má energii, silnou vůli má tvůrčí nadání pro oblast hudby, výtvarného a dramatického umění. Zrozenec disponuje potřebnou silou vůle a energií k tomu, aby se tento talent mohl projevit a uplatnit. Má zvláštní náklonnost k dětem. Zajímá se o jejich psychický a fyzický rozvoj.

Václav Ježek by v jiné době a v jiných majetkových poměrech jistě vystudoval a nepracoval manuálně.

O jeho životě až do roku 1914 nic nevíme, ale můžeme předpokládat, že po dokončení obecné školy začal pracovat, pravděpodobně jako zemědělský dělník v Bechlíně na Lobkowiczově velkostatku. Kromě tvrdé práce si jistě užíval svobody včetně tancovaček, poutí a všech dalších radostí života. V létě 1914 začala Velká válka. Václav se jako svobodný mládenec ve svých třiceti letech dostavil 29. října na obecní úřad, kde mu byla vydána domobranecká legitimace, podepsaná starostou obce Jaroslavem Šustrem a byl vyzván, aby se dostavil dne 18. listopadu ke konání vojenské služby v Terezíně a nastoupil ke K.u.K. Infanterieregiment „Ernst August Herzog von Cumberland, Herzog zu Braunschweig und Lüneburg“ Nr. 42. Národnostní složení pluku bylo zhruba následující: 86% Němců a 14% Čechů, což bylo dáno tím, byl doplňován branci z tehdejších severočeských okresů Litoměřice, Roudnice nad Labem, Ústí nad Labem, Děčín, Rumburk a Šluknov, tedy s výjimkou okresu Roudnice nad Labem s oblastí s převahou německého obyvatelstva.

15. února 1914 byl zařazen k náhradnímu praporu 42. pěšího pluku č. 42 (K. u. K. Infanterie Regiment Nro. 42., Ersatz Batalion) a odejel na frontu. Dle vlastního vyprávění byl důstojnickým sluhou, německy der Offiziersdiener, der Bursche, der Putzleck. Všichni tuto vojenskou profesi známe z Osudů dobrého vojáka Švejka, ale

jak si dále domyslíme na základě výše uvedeného Václavova psychologického portrétu a dozvíme se z jeho vojenské dokumentace, bylo jeho pojetí výkonu funkce důstojnického sluhu jistě méně humorné a daleko více odpovědné.

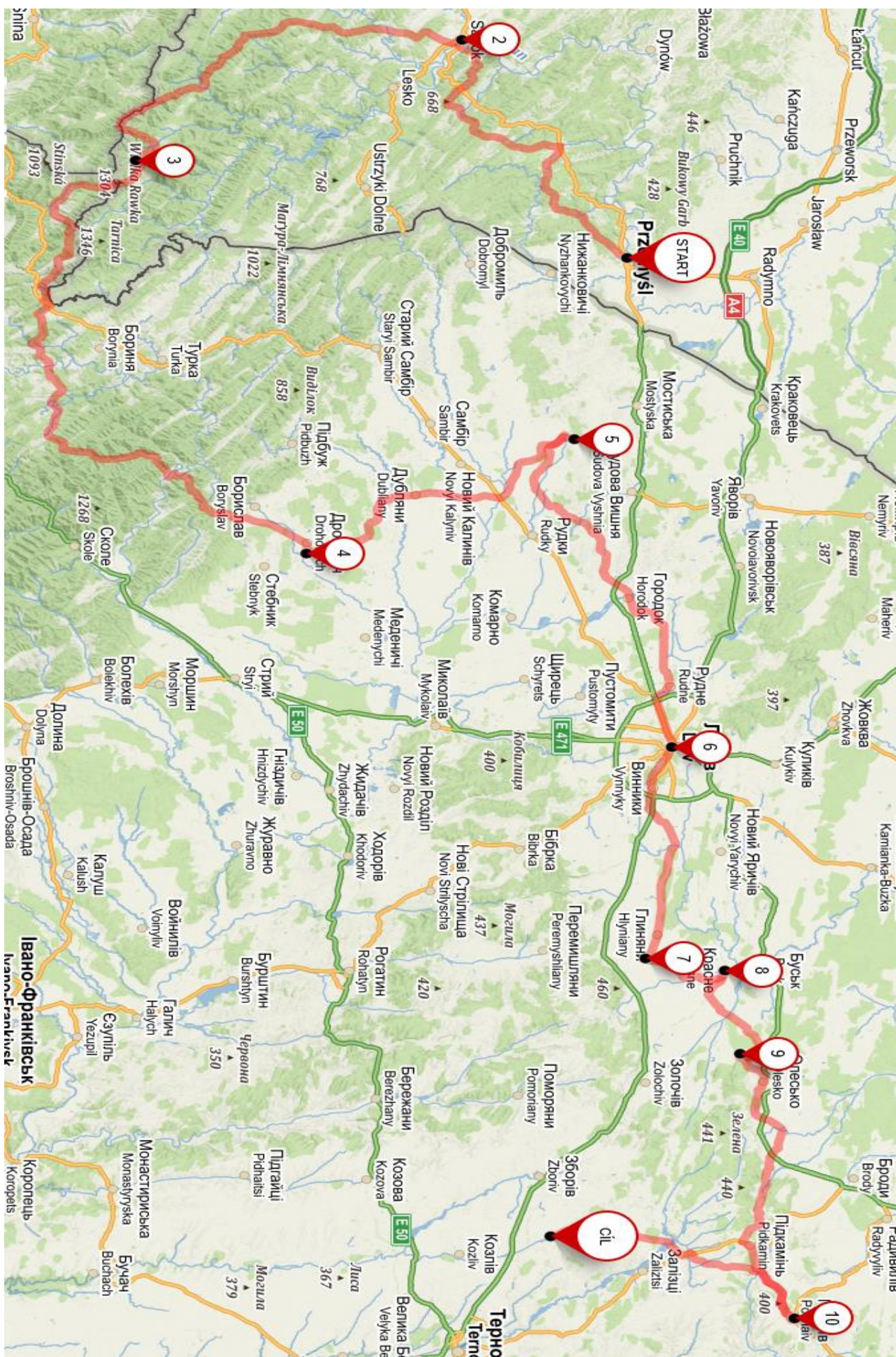
Václav Ježek se svým plukem a se svým důstojníkem, ke kterému byl zařazen, prodělal v době od března do září 1919 všechny boje na ruské frontě. Nejdříve to bylo v březnové ofenzívě, kdy úsilí rakousko-uherského vrchního velitelství, které během první poloviny března 1915 zasazovalo prakticky všechny své karpatské síly na pomoc pevnosti Přemyšl, jejíž obránci byly v obležení ruskými vojsky od listopadu 1914. Jejich postup nakonec na všech úsecích selhal a s ruskými protiútoky se naděje na vyproštění Přemyšlu definitivně rozplynula. Do ruského zajetí upadlo na 120 000 rakousko-uherských vojáků, mezi nimi devět generálů. 42. pěší pluk poté ustoupil zpět ke Karpatům a s ním i Václav.

Bude dobré, si cestu 42. pluku od března do září 1915 ukázat na mapě (viz další strana). Body Start, 2 a 3 jsou na území dnešního Polska (bod 3 na hranici se Slovenskem), body 4 až Cíl na území dnešní Ukrajiny. V první fázi je ukázán ústup od pevnosti Přemyšl až na hřebeny Karpat, kde poté byly sváděny velké boje. Následující postup uvádím dle Kroniky 42. pěšího pluku.

- 8. 5. – 11. 5. útočné boje ve východních Beskydech a postup k Sanu*
- 12. 5. – 17. 5. útočné boje a dobytí Bloževky*
- 18. 5. – 15. 6. boje u Viszenky a Ostrožce*
- 14. 6. – 15. 6. boje u Podliski*
- 17. 6. – 19. 6. boje u Kamienobrod*
- 20. 6. – 22. 6 bitva Lvova a dobytí Lvova*
- 25. 6. – 3. 7. boje u Poluchova*
- 4. 7. – 24. 7. pluk drží pozice u Przegnojova*
- 25. 7. – 13. 8. umístění v Poltavském lese.*
- 14. 8. - 24. 8. pluk drží pozice u Krasne a Ostrova*
- 29. 8. – 31. 8. boje u Ožydova, Podlesie a Rozvazu*
- 7. 9. – 19. 9. boje na řece Ikvě u Bohdanovky*

Bod označený v mapě jako CÍL jistě nebyl cílem cesty vojína 42. pěšího regimentu Václava Ježka. Ale osud tomu chtěl, že zde padl do zajetí. Určitě se však bil jako český lev, protože dne 17. listopadu dostal vysoké vyznamenání. Byla jím Velká stříbrná medaile 1. stupně Gross Silberne Tapferkeitsmedaille. Abychom si uvědomili, jak vysoké to bylo vyznamenání, uvádím jeho všechny stupně: Velká zlatá medaile Za statečnost, Velká stříbrná medaile Za statečnost 1. třídy, stříbrná medaile Za statečnost 2. třídy, bronzovou medaili Za statečnost pro mužstvo. Takže obyčejný voják mohl dostat za „obyčejné“ hrdinství bronzovou medaili. Ale, teď si trochu zaspekuluji. Myslím si totiž, že v tom „měl prsty“ důstojník, kterému dělal burše. Důvod, to už by bylo spekulací opravdu mnoho.

Víme, kdy (19.9.1915) a přibližně kde (na řece Ikvě u Bohdanovky) byl Václav Ježek zajat.

Podívejme se, jak vypadalo vyznamenání, které Václav Ježek obdržel. Na obrázku je líc Velké stříbrné medaile 1. stupně s portrétem Františka Josefa I.

Všichni váleční zajatci byly v Rusku transportováni do zajateckých táborů. Ale v kterém zajateckém táboře Václav Ježek byl nevíme, protože z Verlustliste ausgegeben am 12.5.1917 Number 572 seite 26, tedy ze Seznamu ztrát, kam byli zapisováni všichni padlí, ranění a zajatí, se dozvídáme pouze „Russland“.

Je zajímavé, že od zajetí Václava uplynuly již téměř dva roky, ale prostě byla válka. Myslím si však, že jeho matka a další nejbližší se o jeho zajetí dozvěděli dříve, protože zajatci mohli psát, a přestože pošta asi šla pomalu, přece jenom dopis asi došel dřív, než vyšlo oznámení v Seznamu ztrát. O jeho pobytu v zajetí tedy mnoho nevíme, ale z toho, jaký to byl člověk a s jakým zápalem o tom - i s použitím ruských slov - vyprávěl, je jasné, že se měl určitě lépe než na frontě.

V době, kdy byl zajat, umisťovali zajatce slovanských národností do zajateckých táborů v evropské části Ruska, zajatce rakouské, německé a maďarské národnosti vozili až za Ural.

Dle mezinárodních dohod, přijatých ještě před Velkou válkou, měli zajatci nárok vlastnit osobní věci s výjimkou zbraně, koně a vojenských listin. Měli nárok na stejné ošacení, obutí i jídlo jako vojáci země, ve které byli zajati. Měli právo na bezplatné dopisy a balíčky. Nesměli opouštět zajatecký tábor, museli pracovat za úplatu dle pokynů, podříditi se zákonům a pravidlům, platným pro armádu státu, ve kterém se nacházeli, nesměli zapírat své jméno a hodnost. Tolik dohody, ne vždy, a ne všude se to dodržovalo, a to platí pro všechny válčící státy. V Rusku, kde bylo v armádě téměř 50% práce schopných mužů, byli vojáci využíváni na výrobu v továrnách, o to i v továrnách, které vyráběli střelivo, zbraně a vojenskou techniku. Hodně zajatců také pracovalo pod dohledem při polních pracích v okolních vesnicích. To vše ale často bez nároku na odměnu. Já si dovedu dobrého vojáka Václava Ježka představit jak v továrně, tak i na poli, ale na vesnici se mu to určitě líbilo daleko víc, i proto, že z vesnice pocházel a byla tam možnost přilepšit si ke stravě.

Během jeho pobytu v zajetí však nastaly v Rusku velké změny, protože Velká válka představovala pro Ruskou říši vypětí všech sil a nespokojenost společnosti vyústila v revoluci. Nejdříve to byla v březnu 1917 únorová revoluce (dle juliánského kalendáře platného v Rusku), po které car Mikuláš II. abdikoval a byl nahrazen prozatímní vládou. A poté v listopadu 1917 říjnové revoluce. Po říjnové revoluci (listopad 1917) bolševici, v jejichž čele byl Vladimír Iljič Lenin, svrhli Prozatímní vládu. Aby ukončilo zapojení Ruska do 1. světové války, i za cenu velkých územních ústupků, podepsalo vedení bolševiků s Německem v březnu 1918 Brestlitevskou mírovou smlouvu. Proti vládě bolševiků se mezitím postavily opoziční síly, vypukla ruská občanská válka.

V březnu 1918 mohl postupně nastat návrat válečných zajatců z Ruska. Určitě to bylo složité, ale Václav Ježek se 2. října 1918 vrací ke svému útvaru v Terezíně. Hned na to, 4. října obdržel další vyznamenání – Karl Truppenkreuz, Karlův vojenský kříž. Bylo to vyznamenání nového mocnáře Karla I. a šlo o výraz vděčnosti a uznání vojákům, kteří navzdory nepříznivé situaci statečně a neohroženě bojovali proti nepříteli, věrní přísaze panovníkovi a vlasti.

Já vím, někdo řekne, za chvíli vznikla Republika československá a tyto zásluhy jako by nebyly a Václav z vrozené skromnosti a také proto, že vše se po válce točilo okolo legionářů, o svém hrdinství a vyznamenáních nemluvil, ale pro jeho potomky to je jasná zpráva o pevném a zásadovém člověku.

A na závěr povídání o Velké válce si vyznamenání Karl Truppenkreuz ukažme. A protože vše má svůj rub i líc, tentokrát uvidíme rub vyznamenání. Na rubu vyznamenání je nápis VITAM ET SANGVINEM (ŽIVOT A KREV) a římskými číslicemi letopočet 1916.

Datum 28. října 1918 si jistě pamatuje každý z nás. Někteří možná i to, že Velká válka skončila definitivně až podpisem takzvaného „Příměří z Compiègne“ mezi Státy Dohody a Německou říší na konci první světové války. Příměří vstoupilo v platnost 11. listopadu 1918 v 11 hodin pařížského času. Od roku 1919 je 11. 11. každoročně připomínán Den válečných veteránů. Symbolem tohoto dne stal květ vlčího máku.

Ale ani poté nebyla existence nového státu Čechů a Slováků samozřejmá. Němci v sudetském pohraničí, ani Maďaři na jižním Slovensku, jakož i Poláci na Těšínsku, se s existencí nového státu nechtěli smířit, a tak vznikající vojsko, které se v prvních chvílích opíralo o členy Sokola a navrátilivší se legionáře ze všech front, muselo jak svou přítomností, tak i bojovou činností udržet stát v hranicích, jaké dojednali

diplomaté v čele s Edvardem Benešem. Avšak pouze na bázi dobrovolnosti nebylo možno armádu vybudovat, nehledě na to, že by vydržování velké profesionální armády bylo značně nákladné. Proto se vláda rozhodla povolat záložníky rakousko-uherské armády, narozené v letech 1882 až 1898, pokud byly domovem na území republiky. Počátkem roku pak bylo rozhodnuto o propuštění ročníků 1882 až 1886 do zálohy.

Výše uvedené tedy vysvětluje, proč Václav Ježek, narozený v roce 1883, zůstal v Terezíně od listopadu 1918 do února 1919 jako pěšák náhradního praporu pěšího pluku č. 42. Propuštěn do civilu byl dne 15. února 1919. Byla mu vystavena Dovolanka, která ho opravňovala na jednu volnou jízdu železnicí ze stanice Terezín-Bohušovice do Roudnice ve III. třídě osobního vlaku. Do Bechlína pak již jistě došel po svých.

V Bechlíně č. p. 95 pak bydlel se svojí matkou Alžbětou, o čemž svědčí i zápis ze sčítání obyvatel v roce 1921, kdy rozhodným dnem byl 16. únor 1921, shodou okolností to bylo dva roky od propuštění z vojska. Dozvídáme se i to, že pracoval v Bechlíně č. 20, což bylo jedno z hospodářství Lobkowiczova velkostatku, jako hospodářský dělník.

Nyní se z Bechlína vydáme na krátký výlet pod horu Říp do Vesce a zároveň se vrátíme v čase o deset let zpátky. Zde v čísle popisném 25 u rybníčku a později o kousek dále v č. p. 13 žil Josef Stach (*13. 2. 1859 v Bechlíně) se svojí manželkou Marií Stachovou, rozenou Švehlovou (*6. 7. 1854 v Šestajovicích), která byla druhou ženou Josefa Stacha. Vzal si ji - jako vdovec po smrti své první ženy Alžběty Čubrtové z Bechlína - v Roudnici nad Labem dne 3. května 1886.

a dětmi, Jaroslavou, Marií, Boženou (*28. 10. 1893 ve Vesce č. p. 25) a Láďou (*18. 5. 1895). Jaroslavu a Boženu vidíme na první fotografii na následující straně (Božena vpravo).

Božena se někdy v letech 1910-11 vypravila za prací a štěstím do Německa, kde pracovala jako služka v Pirně, krásném historickém městě na cestě mezi Děčínem a Drážďanami. Na druhé fotografii na následující straně je první zleva spolu se svými přítelkyněmi.

Z Pirny se však vrátila ještě před Velkou válkou. Byla již v jiném stavu. Její nemanželská dcerka Marie (Alba) se jí narodila ve Vesce dne 1. ledna 1914. Určitě se domů vracela s velkými obavami a ty se jí jistě naplnily. Důležité však je, že jí rodina neztratila. Dle sčítání lidu z roku 1921 bydleli v domě č. p. 13 kromě rodičů ještě Božena se svou dcerkou Marií (Albou) a také ještě její bratr Láďa (*18. 5. 1895), který byl tehdy číšníkem v restauračním voze rychlíku České Budějovice-Terst. Živě si představuji, a vyprávění babičky Juřicové to potvrzuje, že ve Vesce, ale nejenom tam, byl za svěťáka, který musel sousedům v hospodě vyprávět o životě v cizině.

Na této fotografii vidíme část rodiny Stachových. Zleva sedí matka Marie, dcera Jaroslava, dcera Božena se svojí dcerkou Marií (Albou) a vzadu stojí hlava rodiny Josef Stach. Je zajímavé, že fotografie byla pořízena ve fotoateliéru firmy „Bobčík Jan, Portrétní podnik, Praha-Žižkov.

Ale teď již pojďme k vyprávění o Vesci, Václavu Ježkovi, jeho ženě Boženě a jejich rodině.

O Vesce není z minulosti mnoho zpráv. V roce 1883, kdy se v Bechlíně narodil Václav Ježek, vypukl v osadě požár, kterému podlehl 11 stavení. Kvůli naprostému nedostatku vody obec zakoupila již v roce 1909 pramenní jímku v zahradě Václava Beneše z Rovného č. 1 a v roce 1925 zde byl vybudován vodovod. Při sčítání obyvatel po Velké válce v roce 1921 měly Vesce celkem 154 obyvatel a 36 domů. V roce 2011 zde žilo 67 obyvatel, domů bylo napočítáno 40. Vesce byly vždy osadou obce Krabčice. Pouze nakrátko, v roce 1926, se staly samostatnou obcí s devítičlenným zastupitelstvem.

Na fotografii je kromě Řípu a veseckých stavení vidět i tyče z chmelnice. Taková chmelnice byla i na záhumenku u domu č. p. 13.

V pondělí 2. dubna 1923 se Václav Ježek ve svých devětatřiceti letech žení v roudnickém Kostele Narození Panny Marie. Za ženu si bere o 10 let mladší Boženu Stachovou z Vesce č. p. 13.

Novomanželům Ježkovým se narodil 6. ledna 1924 první syn, Miloslav, kterého však každý znal jako Mílu. A 6. dubna 1925 syn druhý, Josef, kterému však nikdo neřekl jinak než Pepa.

V domě č. 13 jich tedy bylo dost, manželé Stachovi, manželé Ježkovi, Alba, Míla a Pepa. Nevíme, dokdy tam žil Láďa Stach, ani kdy, pravděpodobně před rokem 1933, zemřela babička Stachová. Děda Josef Stach byl tesařem, stejně jako jeho dědeček

Bartoloměj, který na Roudnicko přišel za prací z jižních Čech, z vesnice Pleše poblíž Kardašovy Řečice, někdy po roce 1820.

Josefu Stachovi bylo ve dvacátých letech 20. století již více jak 60 let, a tak se spíše staral o hospodářství a polnosti. Byl jistě fyzicky zdatný, vždyť chodil pěšky až do Bohušovic nebo Terezína, což je okolo dvaceti kilometrů.

Jeho zeť, Václav Ježek, pracoval v Roudnici nad Labem v závodě firmy Salomon Mestitz a syn, který později odkoupila firma Meva. Výrobní sortiment této továrny, sídlící na Urbance, byl značně široký, například koupací vany, lampy a svíčky, petrolej a plyn, pouliční plynové lampy, nádobí, lihové vařiče, podnosy a mísy z alpaky, formičky na pečivo, formy na dorty a bábovky, různé nádoby na vodu, petrolejové vařiče, žehličky, kávové mlýnky, valchy a další podobný sortiment. Později Václav Ježek přebírá hospodářství od svého tchána a stává se soukromě hospodařícím rolníkem. Pracoval jistě od slunka do slunka a někdy určitě ještě před jeho východem a po jeho západu.

Kromě svých povolání se tak museli postarat muži se ženami a později i s dětmi o svou obživu. Stachovi měli kromě chmelnice na záhumenku také pole při chodníku do Roudnice, takže obilí a brambory pro rodinu i pro hospodářská zvířata si vypěstovali sami. Chovali, tak jak bylo na vesnici zvykem prasata, slepice i krávy. Ne všechno však spotřebovali. Na trh do Roudnice nosily máslo, vejce i čerstvou zeleninu.

Na fotografii na následující straně vidíme budovu obecné školy v Rovném. Začátkem třicátých let totiž začínají kluci Ježkovi chodit do školy. Obecná škola ve Vesci nebyla, ale do Rovného to nebylo daleko, po okraji háje vzhůru do kopce necelý kilometr.

Určitě však po té cestě chodili radši koncem dubna, kdy se v neděli po svatém Jiří konaly již od nepaměti tradiční Řípské poutě. Ty jsou historicky doloženy někdy okolo roku 1550. To však bylo opravdu putování, tedy náboženské poutě s procesím. Později dostaly i vlastenecký význam, například v roce 1826 byla vlastenecká pout na Říp při příležitosti sedmistého výročí postavení rotundy na vrcholu hory Říp. Výraznou změnu v podobě a vnímání řípských poutí však přinesl až revoluční rok 1848. V tehdejší době se poprvé objevila myšlenka využití tradiční náboženské poutě k národní manifestaci. Říp byl dne 30. dubna 1848 místem setkání studentských a národních gard z Podřipska a z Prahy za velké účasti obyvatel okolních obcí. V šedesátých letech 19. století se poutě stávaly příležitostí pro manifestaci národních a politických požadavků. vrcholem se staly takzvané tábory lidu v letech 1868, 1887 a 1900. V roce 1924 se děda Ježek určitě zúčastnil řípského tábora při příležitosti 10. výročí vzniku I. světové války. Ve třicátých letech 20. století však již byly Řípské poutě pojímány spíše v tom duchu, jaký si zachovaly dodnes.

Někdy koncem dvacátých nebo začátkem třicátých let umírá babička Stachová. Byla pohřbena do rodinného hrobu na hřbitově v Roudnici nad Labem. Tak jako bylo zvykem, poslední rozloučení proběhlo v domě smutku a pak se pohřební průvod vydal po silnici do Roudnice. Vepředu pohřební vůz tažený černými koňmi, pak nejbližší příbuzní a za nimi sousedi z Vesce. Pro dědu Stacha byl odchod jeho manželky určitě veliká ztráta, ale naštěstí byl obklopen rodinou a nezůstal sám.

V září 1929 byl na dnešním Husově náměstí odhalen pomník na památku Mistra Jana Husa. Jsem přesvědčen, že děda Stach, ani děda Ježek nechyběli mezi diváky, přestože byli katolíci. Husa však, spolu s Komenským, určitě brali jako velkého Čecha.

Oba dva kluci, Míla i Pepa, měli kromě školy a povinnosti pomáhat v hospodářství, jistě i své klukovské hry a radosti. Moc hraček nebylo, ale na pouti jim děda nebo tatínek určitě koupil káču a mohli ji do nekonečna šikovně roztáčet. Klacek a malé dřívko na hru zvanou špaček si určitě vyrobili sami. Na rybníčku určitě jezdili na neckách, však je Míla pro mé syny v osmdesátých letech zprovoznil, tedy nalil do nich vodu, aby se zatáhly. Úvodní jízdy se ujal autor této Historie a při horlivém pádlování rukama se k veselí kluků i Míly se zvrhl, jak říkají vodáci „udělal se“. Z vody zeleného rybníčku pak vystoupil jako vodník z Jiráskovy Lucerny.

Dne 4. července 1933 se rodina rozrostla. Ježkovým se narodila dcera, která byla 16. 7. pokřtěna jako Dáša Marie Ježková. Otcí bylo 49 let a matce 39 let, což tehdy byla malá rarita, ale dnes už není. Kmotrami byly Jaroslava Vraná a Marie Machová, obě dvě provdané sestry rodičky. Rodný list můžeme vidět na následující straně.

Dáša byla ve Vesci obletovanou princeznou, jak to ani nemohlo jinak být. Je jasné, že byla miláčkem rodičů, starších bratrů a v neposlední řadě i dědy Stacha. Však se podívejte na tuto fotografii, kde je uprostřed s kytičkou v pravé ruce a hodinkami na ruce levé (že by takové pouťové?) a pochopíte i vy.

Československá republika
Respublica Czechoslovaca

Okres politický: Roudnice n. L.
Oficium districtus:

Okres soudní: Roudnice n. L.
Districtus judicialis

Čís. jed. 2338.

N. ex.

Křestní a rodný list

Testimonium baptismale

Archiepiskopus: Praha
Archiepiscopatus:

Vikariát: podlipovský
Vicarius:

Far: Roudnice n. L.
Parochia:

Křestní matriky: Vesce   Kniha: Tomus II.   List: Follum 33.   Číslo řadové: Num. cursus 1.

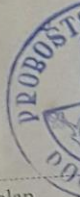

Den, měsíc a rok Dies, mensis et annus nativitatis et baptismi	narození 4.7.1933 1 j. dne čtvrtého července léta: tisíceho devíti stého třicátého třetího křtu 16.7.1933
Jméno křtěného Nomen baptizantis	Karel Nykodým, kaplan.
Jméno pokřtěnce Nomen baptizati	Dáša Marie Ježková
Náboženství Religio	římsko-katolického Pohlaví ~~mužského~~ ženského Lože manželské
Rodiště Locus nativitatis	Vesce č.13. Okres soudní a politický: Roudnice n. L.
Otec Pater	Václav Ježek, řím. katol., rolník ve Vesce č.13, narozen v Bechlíně čp.95, okres. soud i uř. Roudnice n. L., manžel. syn Josefa Ježka, domkáře v Bechlíně č.95, a Alžběty roz. Štorehové z Kostomlat.
Matka Mater	Božena roz. Stechová, řím. katol., narozená ve Vesce č.25, manžel. dcera Josefa Stacha, tesaře a domkáře ve Vesce č.13, a Marie roz. Švehlové ze Šestajovic.
Kmotrové a svědci Patrini et testes	Jaroslava Vraná, manž. úředníka v Krásném Březně č. Marie Machová, manž. dělníka ve Vražkově č.108.
Porodní asistentka Obstetrix	Marie Matlasová, zk. z Roudnice n. L.
Poznámky Adnotatio	Bířmována zde 31.5.1944 Dr Ant. Eltschknerem.

Na důkaz toho stůj zde podpis a pečet proboštského úřadu. - In quorum fidem manu propria subscripsi et sigillo praepos

Proboštský úřad v Roudnici n. L. dne 8. prosince 1949.
Officium praepositale in

Bohumil Kolář
kaplan

Dáša předškolní věk ještě prožila v první republice. Připomeňme si atmosféru té doby několika inzeráty.

HOTEL POŠTA TELEFON 92. TELEFON 92. Výborná domácí kuchyně. - Útulné hostinské pokoje. - Plzeňský pra- zdroj. - Roudnický 12* ležák. - Vlastní auto k dispozici. - Garáže. Frant. Hýsok, hoteliér, Roudnice nad L. 38181	Ferd. V. Kraupner, Roudnice n. L., velkoobchod zbraněmi a střelivem, dodá vám lovecké, sportovní a obranné zbraně a střelivo za nejnižší ceny. Stát, zaměst. a majitelům realit zbraně na mírné měs. splátky bez zvýšení cen. Žádejte velký ceník zbraní za 2— Kč.
FRANT. HOMOLKA (B. TEPLÝ) ZÁVOD ŽELEZÁŘSKÝ. ROUDNICE N. L. - TELEF. Č. 8. 38188	

Ve druhé polovině třicátých bylo již téměř jasné, že velké nebezpečí hrozí nejenom Československu, ale celé Evropě ze strany hitlerovského Německa. Na západě a jihozápadě Roudnice se stavěly vojenské pevnůstky, z nichž se tři dochovaly do dnešních časů. Roudnice nad Labem, vnitrozemské město, leželo totiž nedaleko národnostní a jazykové česko-německé hranice a loajalitě německých spoluobčanů již tehdy věřil málokdo. Po záboru pohraničí se Roudnice stává útočištěm lidí, vyhnaných ze svých domovů.

Dáša začala obecnou školu navštěvovat 1. září 1939 v den, kdy Německo napadlo Polsko a který je považován za začátek druhé světové války. Děcko tyto věci sice vnímá, ale pouze okrajově, zejména tehdy, když se špatné události nedotýkají jeho vlastní rodiny či sousedů. A tak Dáša vzpomíná na to, jak ji bratr Pepa chodil naproti do obecné školy a jak v zimě přitáhl do Rovného sánky a pak jeli z kopce až do Vesce. Vzpomíná, jak její tatínek se sousedy sekali led a vytahovali ho háky ven, aby měli i v létě v hospodě studené pivo. Vzpomíná, jak s dědou Stachem chodila v neděli do kostela v Roudnici. Po kostele si děda dal pivo, někdy nejenom jedno a šel domů s vnučkou v povznesené náladě. Děda Stach zemřel někdy během války, to mu již bylo přes osmdesát let.

Během okupace Míla vystudoval průmyslovku v Děčíně-Podmoklech a po jejím absolvování ho Arbeitsamt totálně nasadil na práci do Reichu, do města Finsterwalde, zhruba na polovině cesty z Drážďan do Berlína.

Mladší Pepa zůstal doma, protože děda Stach i tatínek Ježek pomalu stárli a bylo ho potřeba v hospodářství. Němci se v té době zaměřili na český venkov, jako na zásobárnu pro jejich „hrdinná“ vojska. Proto prováděli nejenom kontroly na nádražích, aby potraviny z venkova, na přilepenou k lístkovému systému, nebyly „na černo“ dováženy do měst. Každé hospodářství mělo předepsané odvody. Ale

nejenom to, prováděli i šfáry přímo na vesnicích a hledali zatajené zásoby či načerno chovanou drůbež či prase. Ve Vesci č. 13 měli tajný výklenek, kde schovávali pytle s obilím. Jednou, když se zase byla ve Vesci šfára, dostali Ježkovi strach, že hospodářská kontrola objeví tajně chované kachny. Rychle je proto podřezali a zahrabali do slámy. Jako z udělání ten den již kontrola k Ježkovým nedorazila. Protože v domácnostech mrazáky nebyly, byly asi kachní hody. Dnes samozřejmě tyto příhody vyznívají humorně, ale při objevení zatajených zásob mohl hospodář skončit ve vězení či v koncentráku.

V souvislosti s represáliemi českého obyvatelstva po atentátu na Heydricha došlo na gymnáziu v Roudnici k tragédii. Dne 20. června 1942 obsadily budovu gymnázia německé bezpečnostní složky. Studenti sexty a septimy byli zadrženi a převezeni do Malé pevnosti v Terezíně, kde byli vyslýcháni. Někteří se vrátili domů, jiní byli přemístěni do dalších koncentračních táborů. Devět studentů nacisté umučili.

Avšak všechno jednou končí. Skončila i válka a okupace. Bohužel ještě v první den míru došlo k tragické události. Letectvo osvoboditelů, Rudé armády, zaútočilo na německé jednotky, které prchaly do zajetí americké armády směrem na západ. Bomby bohužel dopadaly na Roudnici, její okolí a další města regionu. Tak ještě v první den míru byly v Roudnici mrtví z řad civilního obyvatelstva, nemluvě o materiálních škodách.

Po válce se cesty všech tří dětí Václava a Boženy Ježkových na čas rozdělily. Dáša ještě navštěvovala měšťanskou školu v Roudnici. Již jsme vzpomněli, že nebyla jako obyčejné děvče z vesnice, ale že byla obletovaná princezna. Nejenom šaty ji šila švadlena na míru, ale i boty ji švec dělal na míru. Vzpomínala, že vždy měla dobrou, dnes bychom řekli bio svačinu, namazaný chléb máslem nebo sádlem, po zabíjačce i jitrničku a měnila svačiny se spolužačkami z města, které měly ke svačině jenom suchou housku. Pro spolužačky byla taková svačina vzácnost, pro Dášu zase byla vzácností suchá houska, kterou ve Vesci nekupovali. Kluci si museli po válce splnit svou vojenskou povinnost, Míla vojákoval dva roky ve Stříbře a Tachově na západě republiky, Pepa sloužil pět měsíců v Terezíně, ve stejných kasárnách, kde za císaře pána jeho tatínek narukoval do Velké války a pak se sem vrátil ze zajetí v Rusku. Výjimku v délce služby dostal jako soukromě hospodařící zemědělec kvůli věku tatínka v době, kdy, již byl Míla na vojně. Sestra Dáša vzpomíná, jak z Terezína přijel na opuštěný ve staré, špinavé uniformě. Ani on nevoněl čistotou, a tak se doma vykoupal, maminka mu uniformu vyčistila, prádlo vyprala a už byl zase voják jako ze škatulky. Z let krátce po válce je také fotografie hlavního hrdiny našeho vypravování, hospodáře Václava Ježka na následující straně.

Fotografie Pepy a Míly dokumentuje nejenom jejich tehdejší podobu, ale i to, že krávy nebyly chovány pouze pro mléko, ale sloužily také jako tažná zvířata. Pepovou láskou však krávy nebyly, tou se staly koně, se kterými později jezdil a přese všechno, co ho s koňmi potkalo, je miloval.

Míla po návratu z vojny nastoupil jako konstruktér do Agrozetu, který se v průběhu času jmenoval také jako Agrostroj či Roudnické strojírny a slévárny. Základem, který byl však v průběhu let rozšiřován a modernizován, byly dvě továrny, založené již v 19. století – firma Bächer, kde se vyráběli pluhy a orné nářadí a firma Pracner, která vyráběla secí stroje. Na převážně zemědělském Podřipsku byly tyto dvě firmy a pak jejich spojený nástupce, nejvýznamnějším zaměstnavatelem. Určitě bylo logické, že zde, uprostřed úrodné oblasti, byla vyráběna zemědělská technika. Pepa zůstal doma a s rodiči hospodařil. Tak tomu bylo až do doby zakládání zemědělských družstev, ale to je již jiná kapitola.

Nejenom prací živ je člověk, a tak kluci chodili po zábavách. V době, kdy byla dnem odpočinku jenom neděle, se někdy stalo, že Míla šel v pondělí do práce přímo z nedělní zábavy. Však on Pepa byl také veselá kopa, což mu vydrželo až do stáří. Připojujeme na závěr dokument o tom, že také v rodině Ježků se dědil hudební talent. Tu trubku a talent zdědil i Ondra.

V Úpici 8. listopadu 2019

